

Utorak, 31. januar 2006.
Statusna konferencija
Svedok Josip Čović
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak 14.24 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Izvinjavam se zbog zakašnjenja sa kojim je Pretresno veće ušlo danas u sudnicu. Gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, zapravo nisam pritisnuo ovo dugme, izgleda da se to samo uključujućuje, ali želeo sam pre nego što krenamo dalje sa radom da obavimo par... da razrešimo par preliminarnih pitanja. Nadam se da ste vi časni Sude dobili spisak svedoka za koje mislimo da ih nećemo zvati. Taj spisak bi trebalo da počne sa osobom po imenu Dežan. Želeo bih samo da kažem da su i cenjene kolege tek imale priliku da vide taj spisak. Imam nameru da sa njima o tome porazgovaram. Što se tiče svedoka po Pravilu 89(F) to sam pomenuo u četvrtak. Mi smo ponovo pregledali spisak svedoka i došli smo do zaključka da ste vi možda u pravu, da bi možda bilo bolje da te svedoke pozovemo, jer se radi o svedocima koji će da svedoče i o "Veleprometu" tako da ne potpadaju pod Pravilo 89(F), zatim posle toga bismo prešli na vojne svedoke. Dakle, ne očekujem da se Pravilo 89(F) primeni na svedoke za "Velepromet" i za "Ovčaru", ali što se tiče vojnih svedoka zavisice zapravo o tome kakvo će da bude njihovo unakrsno ispitivanje i da li će tu da bude ponavljanja. Ako za tim bude bilo potrebe i ako vidimo da će da bude ponavljanja, onda možemo to pitanje da razrešimo čim predamo na tu grupu svedoka. Mi ćemo u ovom suđenju da imamo dva do tri svedoka nedeljno tako da pretpostavljamo da ćemo ovoga puta da pozvemo otprilike 30 svedoka šta će da bude otprilike obavljeno do kraja aprila do kada ćemo i mi da završimo svoje izvođenje dokaza. Eto, to su procene do kojih smo mi došli, a što se tiče usaglašenih činjenica mi smo se usaglasili o velikom broju činjenica, ali je potrebno da se neke stvari još malo dorade. Ja sam razgovarao danas sa Odbranama oko jedne stvari i nadam se da će to da bude rešeno. Jedan od problema je čisto terminološke prirode, treba jedan termin da se zameni dugim, mislim da Odbrana neće da ima nikakvih prigovora, mislim da će da se termin "pacijen" da zameni sa terminom "osoba". Što se jedne druge stvari tiče, mislim da bi nam bila potrebna pomoć Pretresnog veća. Odbrana se složila, odnosno prihvatila da je postojao konflikt, da li je unutrašnji ili međunarodni ja ne mislim da tu ima nekakvog spora, ali imao sam osećaj, ako mogu tako da kažem da postoji mogućnost da će Odbrana da pozove veštaka za ustavna pitanja i da će u tom slučaju to pitanje da postane sporno. I ako to bude slučaj, želeo bih da se to sada kaže, ovde u sudnici, da to uđe u zapisnik. Meni je jasno da Pretresno veće mora da odredi određene elemente u pogledu nadležnosti. Ali ako dođe do iznošenja nekih ustavnih argumenata, argumenate ustavne prirode u podnesku, onda to mora da bude naznačeno u podnescima Odbrane. To

bi dakle bilo jedno pitanje o kome bismo mi želeli da razmislimo, a da bismo to mogli da učinimo bilo bi potrebno da nas Odbrana o tome sada obavesti i da razjasni situaciju.

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, možete li da nam pomognete u vezi sa ovom poslednjom stvari?

ADVOKAT VASIĆ: Dobar dan svima. Hvala, časni Sude. Svakako, čini mi se da mogu da pomognem i u pogledu ove poslednje stvari. Ukoliko Odbrana shvata ono što piše u optužnici mog uvaženog kolege na osnovu koje mi postupamo u ovom Predmetu, tamo se pominje postojanje sukoba. Čini mi se da se u optužnici nigde ne postavlja pitanje međunarodnog sukoba što bi Odbrana osporavala. No mi smo u činjenicama priznali da je oružanog sukoba bilo i po stavu Odbrane on je svakako bio ...

SUDIJA PARKER: Ja mslim da vi možete da se oslonite na to da Pretresno veće nigde u optužnici ne vidi da se spominuje međunarodni oružani sukob. Možda bi vama to bilo od koristi, zar ne?

ADVOKAT VASIĆ: Svakako časni Sude, hvala vam. Stoga mi smatramo da se radi o unutrašnjem sukobu i mislim da ovo pitanje koje je moj uvaženi kolega pokrenuo ne bi bilo u okviru predmeta Odbrane prezentirano od strane veštaka za ustavna pitanja. Možda neke druge ustavne kategorije ukoliko ovde budu sporne, mogu biti predmet ovakvog dokazivanja, kao što je ustavna uloga Jugoslovenske narodne armije, zadaci koji prizilaze iz Ustava kao i ustavna uloga Predsedništva i Saveznog sekretara za narodnu odbranu, ali što se tiče sukoba mislim da su stvari čiste i da tu nećemo doći do problema koji naglašava moj uvaženi kolega. Što se tiče spornih i nespornih činjenica, Odbrana takođe želi da upozna Pretresno veće da smo mi još u toku prošle nedelje zapravo usaglasili stavove po svim nespornim činjenicama, to je više od polovine onoga šta je predloženo u tom postupku usaglašavanja i da je zapravo na insistiranje mog uvaženog kolege tužioca ostala sporna samo jedna činjenica koji Odbrana nije bila spremna da prihvati onako kako je Tužilaštvo to predlagalo. Kako je moj uvaženi kolega rekao, mi smo na putu da i tu činjenicu usaglasimo i nadamo se da će u najbržem roku Pretresno veće proslediti podnesak potpisan od obe strane o nespornim činjenicama do kojih su strane došle u svom međusobnom kontaktu i radu. Još jednu stvar bih pokrenuo, a to je ona obaveza koju smo mi preuzeli i obećali Pretresnom veću da ćemo razmotriti, kakve su pozicije Odbrane u odnosu na izjave koje smo od mog uvaženog kolege tužioca dobili po Pravilu 66(A)(ii) za svedoke koji su već bili saslušani ovde, pred ovim časnim Sudom. Odbrana se trudila da zaštiti pre svega interese svojih klijenata, ali i da doprinese ekonomičnosti postupaka i svoje predloge bi svela samo na one slučajeve koji su po mišljenju Odbrane neophodni da bi se ispoštovala prava i obaveze iz člana 21 Statuta (Statute). Naime, stav Odbrane je da s obzirom da svedoci, gospođa Bosanac i gospodin Njavro i ovako treba da dođu da svedoče ponovo pred ovim časnim Sudom, da se ta prilika iskoristi i da se Odbrani dozvoli da ove svedoke unakrsno ispita na... Dakle, timovi Odbrane gospodina Mrkšića i gospodina Radića, na one okolnosti koje proizilaze iz nove dokumentacije koju smo dobili, a što se tiče Odbrane gospodina Šljivančanina, oni i ovako nisu sproveli unakrsno ispitivanje gospodina Njavre. Znači mi smatramo da bi timu Odbrane trebalo

omogućiti ukoliko, kada dođe gospođa Bosaca da je unakrsno ispitivana na one činjenice koje su vezane za dokumente koje smo naknadno dobili, a što se tiče gospodina Njavre, timovi Odbrane gospodina Mrkšića i gospodina Radića da ga ispitaju na okolnosti nove dokumentacije, a Odbrana gospodina Šljivančanina će ga i onako unakrsno ispitati. Odbrana ima još dva predloga i možda bi za ovu potrebu trebalo da pređemo na privatnu sednicu s obzirom da se radi o dva svedoka koji imaju pseudonim i koji su u jednom delu ovde svedočili u privatnoj sednici.

SUDIJA PARKER: Privatna sednica.

(privatna sednica)

sekretar: Ponovo smo na javnoj sednici časni Sude.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala vam. Časni Sude, ja ne znam da li sam odgovorio na sva postavljena pitanja danas, ja se nadam da jesam. Ja nemam ništa drugo novo da dodam.

SUDIJA PARKER: Kako bi mi sve bilo jasno gospodine Vasiću, recite mi da li vi zapravo predlažete da se pored gospođe Bosanac i gospodina Njavra, da se pozovu svedoci P-013 i P-021? Je li to vaš predlog?

ADVOKAT VASIĆ: Da, časni Sude. Upravo tako.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala gospodine Vasiću. Ja pretpostavljam da ste vi sada govorili u ime sva tri tima Odbrane. Gospodine Boroviću, izvolite.

ADVOKAT BOROVIĆ: Ja bih postavio neka dva mala problema pred ovo Pretresno veće i biću veoma kratak. Odbrana je 15. jedanaestog predložila za identifikaciju dokument koji je uveden pod brojem 67. Razlog zašto je uveden kao dokument za identifikaciju jeste zato što je nedostajao engleski prevod. Mi smo u međuvremenu pribavili engleski prvod, on se nalazi u sistemu, tako da molim, pošto su ispunjeni ti uslovi da se upravo ovaj dokaz broj 67 odnosno dokument pod brojem 67 tretira sada i dobije status dokaza.

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću, dokument će da bude prihvaćen. Pogledao sam da li je bilo nekakvih prigovora, izgleda da ih nije bilo.

ADVOKAT BOROVIĆ: I drugi, važniji problem koji bih voleo da ovo Pretresno veće reši jeste problem koji Odbrana ima sa jednim od svedoka koji je pod brojem P-022. Ovaj svedok je veoma značajan za Odbranu Miroslava Radića, čak i njegov status može biti izmenjen ukoliko se Odbrana bude "snašla", pod znacima navoda, ovog svedoka, ali kako smo već 30. oktobra 2005. godine tražili od Tužilaštva da nam dostave izjavu ovog svedoka, mi smo je dobili tek sredinom januara meseca 2006. godine. Tužilaštvo je vrlo

korektno i mi saradujemo dobro sa Tužilaštvom, ali pošto oni znaju iz onog optužnog akta koji su dostavili Odbrani da upravo ovaj svedok je značajan, ne samo da je ostavljen jedan dan po rasporedu za ispitivanje istog već smo dobili kompakt disk u kombinaciji engleske i BHS verzije i transkript na engleskom jeziku. U skladu sa Pravilom 66(A)(ii) i sa članom 21 Statuta, smatram da bi se Tužilaštvo moglo potruditi, pa dostaviti transkript optuženom na jeziku koji on razume. Može postojati tumačenje da je dovoljan kompakt disk, pa će se nekako optuženi i njegov branilac snaći, ali kompakt disk ima oko 11 sati snimljenog razgovora što znači da bi morali bar pet puta po 11 sati iskoristiti, posebno optuženi, posebno branilac da bi se konsultovali i pripremili za unakrsno ispitivanje ovog veoma važnog svedoka. Dakle, da skratim, molim Pretresno veće da pošto je to tehnički izvodljivo, da nalog Tužilaštvu da dostavi braniocu, a pre svega optuženom BHS verziju transkripta za svedoka P-022. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Hvala vam puno gospodine Lukiću. Zamoliću da sada službenik Sekretarijata (Registry) uzme ovaj dokument i da ga zavede kao broj 67, a izgleda da je to učinjeno. U redu onda. Gospodine Moore, možda bismo mogli prvo da porazgovaramo o poslednjoj stvari koju je pomenuo gospodin Borović.

(privatna sednica)

TUŽILAC MOORE: Sada bismo mogli da nastavilo sa radom. Svedok čeka tu ispred sudnice. Kako bih pomogao Pretresnom veću, ja ću preduzeti neke neobične mere, a radi se o tome da ću postavljati određena pitanja ovom svedoku u vezi nekih zdravstvenih problema koji su posledica nekih događaja iz 1991. godine i 1992. godine i prvo bih hteo time da se pozabavim. Ja ću da mu postavljam određena pitanja sugestivne prirode u vezi sa tim.

SUDIJA PARKER: U redu, neka se svedok sada uvede. Dobar dan gospodine. Molim vas da ustanete i da uzmete ovaj papir koji vam sada nudi poslužitelj. Molim vas da pročitate izjavu.

SVEDOK ČOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala, možete da sednete. Gospodine Moore, izvolite.

GLAVNO ISPITIVANJE : TUŽILAC MOORE

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine, recite nam vaše puno ime i prezime, molim vas.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Zovem se Josip Čović.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Puno vam hvala. Recite nam koliko imate godina?
SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Godina imam 67 i u 68... Za dva mjeseca ću imati 68.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine Čoviću, za nekoliko trenutaka postaviću vam određena pitanja u vezi sa Vukovarom i 1991. godinom. Ali pre toga hteo bih da se pozabavim samim krajem svih tih događaja kada ste se vi nalazili u logoru i posle čega ste pušteni i otišli ste u Zagreb. Na kratko ću da se pozabavim tim. Kada ste se vratili u Zagreb recite nam kakve ste imali zdravstvene probleme?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Imao sam... kad sam se vratio u Zagreb, imao sam više zdravstvenih problema, imao sam tešku upalu pluća, slomljene vilice i nos i povreda mozga i povreda kičme.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Koliko dugo ste bili u bolnici? Dakle, posle povratka u Zagreb?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Nakon povratka u Zagreb gotovo čitavu 1992. godinu sam provodio po bolnicama. Ako je potrebno, reći ću i kako se zovu bolnice.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Časni Sude, da li možemo za trenutak da pređemo na poluprivatnu sednicu kako bismo porazgovarali o ...

(privatna sednica)

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine Čoviću, hteo bih da se sada kratko pozabavimo određenim pitanjima. Recite nam koji ste posao radili pre 1991. godine?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pre 1991. godine radio sam u "Elektroprivredi" kao jedan od rukovoditelja prodaje električne energije. To mi je bio posao.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Može li za vas da se kaže da ste bili politički aktivni pre 1991. godine?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio aktivan politički jer sam bio član Saveza komunista sve do početka rata.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hteo bih da se sada pozabavimo majem 1991. godine. Mislim da može da se kaže da je došlo do jednog incidenta u Borovu Selu i to je bilo 2. maja. Da li se sećate toga?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Sećam se vrlo dobro jer smo imali i zaposlenih iz Borova Sela i čuli smo ovaj, tu u poduzeću pucnajvu, a i ti ljudi iz Borova Sela su nam rekli kako je to izgledalo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste vi učestvovali u bilo nekoj organizaciji, ja ću sada da upotrebim jedan neutralan termin, dakle u organizaciji odbrane Vukovara?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Onda, jeste točno, onda se počela organizirati eventualna odbrana Vukovara ako dođe do napada na grad i ovaj, ja sam bio pozivan da pomognem s obzirom da sam bio rezervni oficir JNA. Ja sam služio vojsku i Školu rezervnih oficira.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Koja je bila vaša uloga, tada, u to vreme?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Moja uloga je bila s obzirom i na godine i na zdravlje jer sam 1990. godine imao jednu tešku operaciju pluća, savjetna uloga i kad je došlo do napada na Vukovar, osnovna je briga bila snabdjevanje branitelja sa hranom.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: I mislim da je tačno da se kaže da je i vaš sin bio uključen u to?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Bio je uključen i ja sam ih savjetovao, davao sam im savjet kako da se brane, ali uglavnom u smislu osobne zaštite, što veće osobne zaštite.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vi ste rekli da ste bili oficir u vojsci u JNA. Što se tiče perioda od maja 1991. godine, pa do novembra 1991. godine, možete li Pretresnom veću da pomognete u vezi sa tim vremenskim periodom i da kažete koje su oružje branioci Vukovara imali na raspolaganju?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Na tom početku branitelji su prvo imali oružje, najobičnije vatrogasne, odnosno ovaj, lovačke puške i to su im lovci dali i po neku tek pušku M48. Na koji način su ih kupovali sa raznih strana, ja to ne znam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A da li je bilo teškog naoružanja? Ja ću da koristim taj termin, teško naoružanje. Dakle, da li ste vi videli i ako možete da opišete Sudu, koju vrstu teškog naoružanja su imali hrvatski branitelji?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ovaj, na samom početku teškog naoružanja nisu imali. Kasnije su imali, ali nešto u vrlo malom broju, nekoliko ovaj, artiljarijskih topova, ali vrlo mali broj i nešto im je "Borovo", tamo je bila tvornica, jedan odjel strojarstva i oni su proizvodili nešto za naše branitelje i branitelji su se hvalili da im je to bilo dobro.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kakvo bi se poređenje moglo da napravi između količine tog teškog naoružanja u poređenju recimo sa količinom koji je imala suprotna strana odnosno JNA?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Usporedba teškog naoružanja koje je Odbrana imala i od bombardiranja od strane JNA grada Vukovara, to je bila ogromna, teško je reći uopće kolika je to razlika, jer kad se počeo napad na Vukovar, onda je to, to su bile... pljuštale granate, dnevno najmanje 1.000 granata po gradu.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li možete da nam kažete da li su te granate koje ste upravo opisali ispaljivane samo po vojnim ciljevima ili ne?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne po vojnim ciljevima, jer vojnih ciljeva nije ni bilo nego su samo bile linije odbrane naših mještana Vukovara i branitelja koji su nam došli pomoći nego je bilo po cijelom gradu, bez obzira gdje se branitelji nalazili tako da je, i zbog toga je jako puno stradavalo civilnog stanovništva.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: I na kraju, recite nam nešto u vezi sa uniformama koje su nosili branitelji. Da li možete prvo da nam kažete koliko su uopšte imali uniformi?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ovaj, uniformi su jako malo, u minimumu, tek koji dio odeće od uniforme ovaj, nego su imali uniforme policija, koji su isto bili branitelji i koji su nam došli u pomoć iz Zadra, onu su bili u uniformama policije.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih da pređem na ono šta bih ja nazvao koordinacijom odbrane Vukovara. Recite nam odakle se vršila ta koordinacija?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Koordinacija odbrane najviše se vršila ovaj, zapovjednici Odbrane su slali ljude, pojedince na linije odbrane i davali su savjete kako da se brane, a s obzirom da sam ja bio taj koji jesam, ja sam najviše savjetovao braniteljima da si kopaju kod odbrane rovove i da se mogu što više zaštititi.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A gde se nalazio Štab odbrane grada?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Stožer odbrane grada Vukovara nalazio se kod zgrade općine, preko ceste, samo u drugoj zgradi, to je bila prije rata ovaj vojni, za služenje vojnog roka, ovaj, vojni ured i tu je bio dole jedan podrum ovaj, koji je napravljen kao protutenkovski ovaj, i protuatomski i tu se nalazio Štab odbrane.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih vam postavio neka pitanja u vezi sa avionima. Da li ste vi videli da se avioni koriste za napad na Vukovar?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, vidio sam, baš i u našem naselju u kome smo bili, to je Vukovar u odnosu prema Bogdanovcima, kraj Vukovara i ovaj, i mi smo bili bombardirani i vidio sam i kad su naši branitelji uspjeli ovaj, jedan broj aviona i uništiti sa raketama ručnim i onda su kasnije bila smanjena bombardiranja avionima nego su bila pojačana bombardiranja haubicama, topovima ovaj, i minobacačima i ovaj, svim artiljerijskim naoružanjem.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste nekada videli neke brodove JNA na Dunavu, da se i oni koriste?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ja osobno nisam vidio, međutim rekli su mi koji su bili uz Dunav, u blizini gimnazije i odatle se, s obzirom da je to početak planine, brda ovaj, i odatle se vidi Bačka i vidili su iza Vukovarske, te brodove u Dunavcu i odatle su tukli po Vukovaru.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih hteo da pređem na snage koje su aktivno delovale protiv vukovarske enklave. Da li ste vi videli pripadnike paravojske, odnosno da se neke paravojsne snage koriste protiv vas?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Nisam ja vidio para... jer ja nikad nisam bio na prvoj liniji odbrane, jer je nas starijih i ovaj, roditelja, najosnovniji razlog ovaj, braniteljima pripremiti hranu, pa smo se mi time bavili i ovaj, to je bilo jako teško jer nismo imali ni struje, ni vode, ni hrane, tako da nam je to bilo jako teško da im obezbedimo i to je bio

naš glavni posao tako da su nam samo branitelji prenosili kako su proveli danas, sukobe i tako.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Mi smo čuli svedočenja o tome da su korišćeni razgalasi u borbi protiv vukovarskih branilaca. Da li ste vi znali nešto o tome?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, znao sam i čuo sam i to je bio direktan razglas i glas Šešelja, ovog četnika Šešelja, mi smo zvali šešeljevci po prezimenu. On se kretao i to su i branitelji njih vidili i rekli su, a mi smo ga prepoznali po glasu. On se kretao od vojarne do naselja Petrova Gora i onda je pozivao obično ustaše da se sve predaju i čak smo od njega prvi puta saznali da je naš Blago Zadro poginio i da ćemo biti pobijeni isto kao Blago Zadro ako se ne predamo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li se sećate još nečega šta je ta osoba za koju vi mislite da je Šešelj govorila?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Još jedino znamo o toj osobi ovaj, da je on kod jednog Vukovarca ovaj, provodio kad je dolazio, sprovodio noći i taj se zove Bogdan Vojnović, on je bio direktor "Tehnostana" prije rata i on ga je ovaj, primao doma. To jedino znamo i to su branitelji utvrdili.

TUŽILAC MOORE: Mikrofon mi izgleda ne radi. Da li meni ili svedoku? Časni Sude, da li ste vi čuli primedbu prevodioca?

SUDIJA PARKER: Da, on je zamolio da govorite u mikrofon.

TUŽILAC MOORE: Nadam se da me sada čuju.

SUDIJA PARKER: Ja vas čujem.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: U redu, sada bih hteo da pređemo na jednu drugu temu. Hteo bih da se sada pozabavim padom Vukovara kako se to naziva. Da li je tačno da ste vi u jednom trenutku bili na području Sajmišta?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam na području Sajmišta cijelo vrijeme provodio, samo sam već rekao, osnovni mi je, osnovna mi je zadaća bila hranu za branitelje i ovaj, što nam je bilo najteže, prenositi ranjenike do bolnice i to nam je bilo jako teško, jer smo morali obilaziti put i teško nam je bilo donositi ranjenike do bolnice. A bili smo negdje drugi, treći, tako otprilike, 11 koliko se ja sjećam i onda smo se povukli prema stadionu ali samo taj dio ovaj, sa Sajmišta do zgrada pored stadiona, takozvane Rupe.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Pređimo onda, ako možemo, na onaj dan kada je Vukovar pao, to je 18. novembar. Zna li vi za to?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Znam i računa sa da je 18. jedanaesti dan pada Vukovara, ali je to dan pada Vukovara, najvećeg dijela, a Vukovar je ustvari konačno pao 19, jer je Borovo Naselje još 18, još nije palo nego je, a to je dio grada, tako da ono faktički pad cijelog grada 19. Ali eto, to su naše vlasti odredile da bude pad Vukovara 18.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gde ste vi otišli kada je pao Vukovar?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Kada je pao Vukovar, onda smo mi poslednju noć ovaj, proveli ovaj, u mojoj firmi gdje sam radio, a ona je jako blizu bolnice, jedno 50 metara i ovaj, 18. na 19. tu smo noć proveli u poduzeću.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Mislim da ste na kraju otišli u bolnicu, je l' tako?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, onda smo 19. odmah ujutro otišli u bolnicu, pojedinci, među kojima sam bio i ja jer smo želili sve civile koji su bili u mojoj firmi, a bilo je dosta civila, ne samo naših zaposlenika nego i iz bliže okolice, pa smo želili sve prevesti stanovništvo u krug bolnica, jer smo se nadali ako budu u krugu bolnice da ćemo prvi doći u razmjenu i ovaj, da ćemo biti upućeni u slobodnu Hrvatsku.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Molim vas da sudijama opišete kako je izgledala bolnica tog dana kada ste vi u nju stigli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Kad smo došli prvi puta u bolnicu onda smo tražili da nas i ovaj, gospođa direktorica bolnice, Bosanac, da nas upozna kakvo je stanje i onda nam je i ona savjetovala da je rekla da je Vukovar, ovaj dio potpuno pao i da su tu blizu oko bolnice agresori Vukovara i da ako možemo da svi dođemo u krug bolnice. I ja sam onda osobno, nekoliko puta ovaj, išao od bolnice do poduzeća da nagovorim sve civile, jer je bilo tu i žena i djece, da svi pređu u bolnicu i ovaj, drago mi je i sada da smo uspjeli ih nagovoriti i bili su u krugu bolnice.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li biste nam otprilike mogli da kažete koliko je ljudi bilo u krugu bolnice tog popodneva, 18. novembra?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To je 19. novembra jer smo noć proveli 18, a 19. smo mi prelazili u bolnicu. I ovaj, moja osobna procijena je bila, kad sam otprilike pogledao da je sigurno bilo 2.000 do 3.000, međutim kasnije sigurno, ljudi koji su hodali po gornjem dijelu bolnice rekli su da procjenjuju da ima oko 5.000. Sad koliko je točno to bilo, vrlo je teško reći.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li se sećate kada su došle one snage koje bih ja nazvao snage JNA, TO u bolnicu?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tek poslije podne pred večer, već tako, počeo mračak, onda smo vidili na dvije kapije bolnice koje se... Jedna je na strani jedne ulice Ive Lole Ribara, na drugoj Božidara Adžije, tu smo videli domaće koji su se nazivali kao Teritorijalna odbrana, a ovaj, na suprotnoj strani zgrade, znam da je tamo bila psihijatrija, vidjeli smo po kojeg vojnika i kasnije smo vidili jednu grupu oficira JNA.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sećate li se šta su pripadnici TO govorili u to vreme?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Kasnije smo mi, već je to bilo sigurno negde 20.00, 21.00, već više noći, onda smo primjetili, ja osobno nisam jedan je sa kapije je tražio moju smrt, pa mi je taj kolega savetovao da budem u krugu bolnice i ja sam bio u holu. Međutim on je rekao da oficiri razgovaraju sa nekim osobama osobama koje imaju bjelu odoru i da ne zna je l' je to, jesu li to članovi Crvenog križa (ICRC, International Committee of the Red Cross) ili da li su to članovu UN-a (United Nation).

SUDIJA PARKER: Imate reč gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ: Nisam hteo da prekidam svedoka, ali bih zamolio uvaženog kolegu tužioca da ipak ne navodi svedoka. Ja sam propustio, reći ću svojom greškom, na strani 25, prvi red, kada je pomenuo: "Da li ste bili na Sajmištu?", to je bilo sugestivno pitanje, zatim bih rekao na strani 27, red 5 da je takođe na sugestivan način postavljeno pitanje, pa na strani 27, red 13, takođe smatram da je sugestivno pitanje, sva ova pitanja, s obzirom da se svedok vodi u glavnom ispitivanju bi morala drugačije da se postave, pa bih zamolio u tom pravcu da, ako sam u pravu, predsedavajući sudija upozori Tužilaštvo.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, ja sam shvatio da je izvestan broj pitanja tako postavljen samo da bi se svedok brže naveo na određenu temu, ali istina je da bi bilo u redu ako biste s obzirom da se primate onim stvarima koje su od velikog značaja, bilo dobro da pitanja opreznije postavljate.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: U redu. Gospodine Čoviću, želeo bih da sada porazgovaramo o vremenu koje ste proveli u vukovarskoj bolnici. Recite mi da li ste 19. videli tamo nekog pripadnika Teritorijalne odbrane i JNA? Izvinjavam se, vidim već prigovore cenjenih kolega, ali ovo nije sugestivno pitanje.

SUDIJA PARKER: Nije. Ovim pitanjem se svedok samo navodi na određenu temu, to je sve.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine Čoviću, možete li sada da odgovorite na pitanje, a to je da li ste toga dana videli u vukovarskoj bolnici nekog pripadnika TO i JNA?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Vidio sam i ovaj, dvojicu pripadnika TO i u momentu kad su nas ubacivali u kamione da nas preabuju u "Velepromet", onda sam i vidio tu grupu oficira ovaj, sa daljine negde oko 30 do 40 metara dalje, a noć je bila i vidilo se to po uniformama da su to oficiri JNA i bio je s njima skupa, da li iz Ujedinjenih nacija, posle smo doznali, iz Ujedinjenih nacija, a ja sam mislio onda da su to iz Crvenog križa.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Jeste li vi prepoznali jednog od pripadnika Teritorijalne odbrane koji su se nalazili u bolnici?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, prepoznao sam, dvojica na glavnoj kapiji, iz smjera ulice Ive Lole Ribara bio je Žiko, tako smo ga zvali, a on se zvao Živojin Jergić i on je radio u firmi u kojoj sam radio i ja i taj Žiko, Živojin Jergić, njemu je prišao takođe jedan naš Vukovarac i nadao se da će nas spasiti s obzirom da smo zajedno radili i otišao je do njega i javio mu se i on je onda tražio mene osobno i još jednog kolegu Naćuk Peru i njegovog sina, taj sin mu je onda bio 18 godina, da smo mi kao velike ustaše i da nas ubije. To je jedan iz Teritorijalne odbrane. Drugi je bio na drugoj strani kapije gdje smo kasnije izlazili sa kamionima za "Velepromet", taj se zove Pero Pavlica. I mogu još jednog spomenuti koji je vrlo bitan, imao je nadimak Čapalo, on se zove Vojnović Mirko

i on je, dok smo mi bili u holu i na samoj kapiji stepeništa pred glavnom bolnicom, on je ulazio u bolnicu, psovao nam je svima majku ustašku i još je rekao da on ide dole u podrum i još je rekao da će on ubijati ustaše. A mi njega znamo i prije, cjeli grada ga zna jer je on bio i prije rata običan kriminalac i nikad nije radio, samo je živio od krađa i raznoraznog drugog kriminaliteta.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Želio bi da porazgovaramo sada o tom Čapalu, odnosno Vojnoviću. Recite nam kako je on bio obučen?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa on je bio obučen u uniformi JNA, ali je ta uniforma bila jako prljava i ružna i ne znam uopće kako je mogla izgledati tako na njemu, ali je ona samo ličila na uniformu JNA.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li znate da li je on bio naoružan dok je bio u bolnici?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, bio je naoružan, imao je automastku pušku preko sebe i kad je prolazio i vidio sam i pištolj, jer sam ja baš bio tada na kapiji i točno sam ga vidio.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vi ste malopre pomenuli izvesnog Jergića i rekli da je on hteo da vas ubije. Kako je on bi obučen?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: I on je isto tako bio obučen kao i Čapalo i imao je ovaj, kolega, danas je pokojni, umro je za vreme progonstva i posle logora kolega Mataja Gabrijel koji je bio kod njega i on mi je rekao isto da je on obučen u uniformu JNA.

ADVOKAT VASIĆ: Ja se izvinjavam mome uvaženom kolegi, mislim da je problem malo u transkriptu, na strani 30, red 12, stoji "*the camp, latter on*". Ja mislim da svedok nije tako rekao. Ako bi mogao moj uvaženi kolega da ga pita da razjasni ovu činjenicu.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Vasiću. Jeste li pratili ovo šta je rekla Odbrana gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Iskreno govoreći, nisam. U transkriptu ...

ADVOKAT VASIĆ: Da pomognem uvaženom kolegi, to je strana 30, red 12 počinje "*he died during*" 12. i 13. red. Ta rečenica je sporna, mislim da je svedok drugačije rekao, pa ako bi mogao uvaženi kolega da to razjasni. U pogledu smrti ovog lica koje svedok spominje.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Časni Sude, dozvolite mi molim vas par trenutaka da nešto proverim jer se ja toga ne sećam. Časni Sude, ja ću pokušati da ovo sada razajsnim. Gospodine Čoviću, nismo sigurni da li je jedan od vaših odgovora tačno ušao u zapisnik. Vi ste pomenuli izvesnog Jergića i rekli ste za njega da je on hteo da vas ubije. Rekli ste takođe da je on nosio istu odeću kao i Čapalo, a rekli ste da ste poznavali još jednog čoveka koji je na žalost mrtav. Možete li sada da nam objasnite na koji način je ta osoba, ta poslednja koju ste pomenuli, umrla?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Mogu. To se odnosi na Mataju Gabrijela koji je, ako sam razumeo pitanje, on je bio u logoru u Sremskoj Mitrovici i imao je isto jako teških povreda tijela, isto je dobar dio provodio po bolnicama i on je umro, ne mogu točno reći, ali mislim da vrlo brzo, da tamo 1993. godine da je umro već.

TUŽILAC MOORE: Puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, da li je ovo dobar trenutak za pauzu?

TUŽILAC MOORE: Ako mi dozvolite još samo jedno pitanje, pa bismo onda mogli na pauzu?

SUDIJA PARKER: U redu.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine, želeo bih sada da vas pitam sledeće. Kada ste vi otišli iz vukovarske bolnice?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Iz vukovarske bolnice sam otišao ovaj, naveče u dobar dio noći, a s obzirom da nisam, ni ja ni moja supuga nismo imali sat, ali mogu samo otprilike reći, ali negdje oko 21.00, 22.00 smo ovaj, ubačeni u kamion i odveženi i onda sam na toj kapiji, baš koju sam i ranije spomenuo, vidio toga Peru Pavlicu koji je susjed od mog susjeda, i danas smo susjedi, ovaj, Milana Pavlice brat i on je samo kontrolirao kako se tovar ljudi u kamione, ovaj, i na žalost kažem ja, bez obzira na sve i ovaj, pre dva meseca je i on umro. I bez obzira na sve što se dogodilo, s obzirom da mu je brat vrlo dobar čovek meni je ipak žao da je umro.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, mislim da je ovo odgovarajući momenat za pauzu pre nego što pređem na novu temu.

SUDIJA PARKER: U redu, odlazimo na pauzu i nastavljamo u 16.15, zapravo u 16.20.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine Čoviću, došli smo do onog trenutka kada su počeli da vas utovaruju u kamione. Recite nam ko je bio zadužen, ko je vodio taj utovar?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Utovar u kamione za prevoz do "Veleprometa" izvršavali su članovi Teritorijalne odbrane, kako su se nazivali, ali prije toga vidili smo jednog oficira koji je došao, da li je on izdao naredbu ili nije, samo je došao i otišao. A ovaj, domaći, Teritorijalne odbrane takozvane, oni su naređivali da idemo u kamione i mi koji smo mogli, mi smo se penjali, bilo je teško, u te vojne kamione ulaziti i najteže mi je bilo to što su starije osobe, bake i starce, bacali kao vreće u kamione.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Želeo bih sada da porazgovaramo o tom oficiru. Recite nam molim vas nešto o tom oficiru. Čiji je on oficir bio?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On je bio sigurno oficir JNA, jer je bio baš ono... Znam kakva je uniforma s obzirom da sam ja u toku svog radnog vijeka često išao u vojnu rezervu i znao sam kakva je odeća JNA oficira i bio sam siguran da je to oficir samo ja sam bio, nisam u tom momentu bio utovaren u kamion nego sam sa stepništa vidio kad je on dolazio i kad je odlazio.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Možete li da nam kažete koji je čin on imao?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Nisam mogao iz te daljine i s obzirom da je bila noć, nisam mogao viditi koji je čin, samo vidio sam kažem, urednu kapu i ovaj, i uniformu i drugi su mi rekli da je to bio oficir JNA koji su bili bliže kasarni, u "Veleprometu", koji su ranije... da je to bio oficir JNA.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam, govorili ste o starim ljudima. Da li biste sada mogli detaljnije da opišete kako se postupalo sa tim starijim osobama u trenutku kada su utovarivani u kamione?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Da, mogu objasniti jer vojni kamion, on nije imao nikakvo stepenište, ništa za penjanje, onda mlađi ljudi su se uhvatili rukama, pa se privukli da bi ušli u kamion, starije žene, jadne, naravno od starosti i teško hodale, nisu mogle, onda su ih teritorijalci uhvatili, po njih dvojica, pa kao vreću ih bacali gore i to mi je bilo jako teško. I gledati, užasno je teško.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Šta se dešavalo kada bi se kamion napunio?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Kada je kamion bio potpuno napunjen, a to je bilo stvarno nabito, jer kamion takav, u normalnom stanju je za jedno 25 osoba, međutim najmanje je bilo duplo, tako da je to bilo grozno, teško, ovaj, baš viđavi tih starijih osoba koje su bačena unutra, ali dobro. Onda su nas vozili prema "Veleprometu" i nisu nas odveli odmah u "Velepromet" nego preko ceste u dvorište "Vupika".

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Pre nego što pređemo na ono šta se dešavalo u dvorištu "Vupika", želeo bih da porazgovaramo o tome kako su ti kamioni bili pretrpavani. Kakav je sve to imalo uticaj na starije i nepokretne osobe?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je tim starijim i nepokretnim osobama teško. Mi smo usput pokušavali koliko smo im mogli pomoći da ih držimo ili da sjednu, pa da se mi drugi sabijemo nego, ja još mogu reći samo što mi je bilo osobno teško kad su nas vozili, onda dosta smo vidjeli mrtvih tjela, ovaj, pored ceste i ovaj, ja sam na prelazu Vuke prepoznao s obzirom na gornji dio odjeće jer to smo sve imali, radnu onu odeću iz firme, prepoznao sam jednog našeg radnog kolegu mrtvog, Vilner Zvonimir se on zove. To mi je taj put od bolnice do ovaj, "Vupikovog" tamo dijela bilo najteže meni osobno. I zahvaljujem na pitanju, posebno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vi ste nam rekli da ste videli jednu osobu koja je nosila radnu odeću vašeg preduzeća. Da li znate da li je on učestvovao u bilo kojim vojnim aktivnostima?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Da li taj koji je stajao na kapiji bolnice? Da li mislite na toga čovjeka? Ako mislite na toga čovjeka ...

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ne. Ne, vi ste rekli da ste videli telo jedne osobe i da ste prepoznali tog čoveka na osnovu gornjeg dela tela. Da li se sećate da ste o tome svedočili? Mene zanima njegovo ime. Recite nam, budući da ste vi rekli da ste ga poznavali, da li je on bio uključen u bilo kakve vojne aktivnosti tokom ovog sukoba ili recimo u novembru mesecu?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa on je bio, on je bio branitelj, ja sam posle saznao, ali je gornji sako, kao sako, imao radno, to smo mi sve iz firme što smo imali, pa smo podjelili svim članovima i onda po toj boji sakoa, vidio sam da je to naš čovjek. I onda sam malo bolje pogledao i prepoznao sam da je to Vilner Zvonimir.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam nešto o "Vupiku", odnosno mestu gde se nalazi "Vupik". Recite nam tačno gde se ustvari nalazi područje na kome je "Vupik"?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: "Vupik" se nalazi uz sestu, cesta ide između "Vupika" i "Veleprometa". I kad se ide u tom pravcu, s lijeve strane je "Vupik", a odmah preko, s desne strane, na drugoj strani je ovaj, "Velepromet" firma. To je jedna ogromna trgovačka firma koja je trgovinu imala u cijelom gradu.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih hteo da se pozabavim vašim dolaskom na područje "Vupika", da li shvatate?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Shvaćam, da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. Kada ste stigli do područja "Vupika", možete li da nam kažete koja je udaljenost u metrima od tog mesta bila, pa do glavne kapije "Veleprometa"?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To je najveća udaljenost 30 metara, sugurno, preko 30 metara nije, sam prelaz.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A na kojoj udaljenosti se nalazi kasarna JNA od mesta gde ste se vi zaustavilo kod "Vupika"? Izvinite.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Da, otprilike kasarna, kasarnu smo prije prošli, ona se isto nalazi s lijeve strane te ceste kako je "Vupik", ali samo daljina od kasarne do "Vupika" je možda jedno 300 do 400 metara. Tako otprilike.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih hteo da porazgovaramo o iskrcavanju iz kamiona koji su stigli iz bolnice. Da li shvatate o čemu govorim?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Shvatam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hteo bih da se time sada pozabavimo. Recite nam kako je vršeno to iskrcavanje?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tu nije vršeno neko nasilje samo je bilo naređenje: "Svi izlazite iz kamiona", i mi smo koji smo mogli odmah smo brzo iskakali i jedino smo onda, tim starijim osobama koje nisu mogle, pa smo ih prihvaćali i ovaj, poskidali smo, a na žalost moram reći, tu je bilo i djece. I onda smo njih sve naravno pustili dole i to je bilo u vezi istovaranja iz kamiona.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A ko je bio zadužen za to iskrcavanje iz kamiona?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ovaj, ti teritorijalci, oni su ovaj, doli samo do kamiona i vikali: "Izlazite svi iz kamiona". Eto i onda smo mi ovako, kako sam sad prije rekao, mi koji smo mogli izišli, a ovi koji nisu mogli pomogli su nam da izidemo i onda smi svi bili, svi ti civili, sve više u jednoj grupi.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste i ostali u toj jednoj grupi?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ta grupa odmah je, odmah kad su istovareni i kad smo to mi pomogli, ovaj, odmah je jedan se oficir takođe vidili smo ga svi, pojavio i izdao je naređenje o razdvajanju. I onda su odmah stupili u razdvajanje, ovaj, žene, djecu i ovaj, jako, koji su baš stvarno duboki starci, te su odvojili, a ovaj, branitelje i ostale civile ovaj, muškarce ovaj, su odvojili na drugu stranu.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam da ste videli jednog oficira. Da li možete da nam kažete koji je čin imao i kakvu je uniformu nosio? Odnosno čiji je bio pripadnik?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To je bio sigurno ovaj, siguran sam da je to bio oficir JNA, čin ne mogu da kažem, to je isto bila duboka noć tako da je teško bilo videti je l' ima dvije ili tri zvezdice da bi mogao odrediti koji mu je čin i tako, najvjerovatnije, moja pretpostavka je bila da je to bio poručnik ili kapetan.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam da je došlo do razdvajanja žena i dece s jedne strane, s druge strane branioca i drugih muškaraca. Hto bih da sada porazgovaramo samo o braniocima i o muškarcima. Recite nam, da li su oni ostalo zajedno u jednoj grupi ili ne?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, ostali su svi u jednoj grupi, a nakon toga što je oficir otišao, mi nišmo čuli da su teritorijalci dobili neku naredbu, međutim teritorijalci su već na tom delu počeli izdvajati i izdvojili su otprilike pedesetak ljudi među kojima sam bio i ja.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kada kažete pedesetak ljudi da li mislite tu i na muškarce i na žene ili samo na muškarce ili samo na žene?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Samo na muškarce. Žene, starci i djeca oni su bili izdvojeni i već su bili ovaj, prema kasarni JNA, već su ono bili tamo malo dalje otklonjeni, jedno stotinjak metara, gledali smo i vidili smo gdi su stajali.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste bilo koga prepoznali među tim teritorijalcima koji su se vama tada bavili?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, prepoznao sam jednoga odmah, taj se zove Darko Fot.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kako je on bio obučen?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On je imao jedan dio... Imao je samo gornji deo odeće, jer svi teritorijalci rijetko su oni baš bili u cijeloj uniformi JNA. Obično su imali ili hlače ili gornji dio, a on je imao gornji dio i s obzirom da sam ga ja jako dobro znao iz prije rata i odmah sam ga vidio i tako da sam ga odmah prepoznao.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li vam je nešto rekao?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On je mene na žalost i od tih pedesetak ljudi koji su bili izdvojeni, on je meni došao i rekao da iziđem s njime jedno pet, šest metara ispred ove grupe ljudi i onda je vršio, više da kažem uvrede i pretnje, fizički mi nije nanosio ništa, ali mi je fizičke... psihičke i razne druge pretnje... i to mogu objasniti ako treba.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li je on tada bio naoružan?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, on je bio naoružan. Imao je preko sebe automat i ovaj, u momentu kada je tražio da kažem kako se zovem, ja sam se začudio, još sam rekao: "Darko, pa ti vrlo... Kako me pitaš kad se tako dobro znamo?". Ona je on repetirao pištolj, to je bila pretnja i da ja vičem kako se zovem, a ne da tiho... Ja sam rekao odmah: "Pa dobro, zovem se Josip Čović". A on nije bio zadovoljan što sam tiho rekao, pa je tražio da koliko god mogu vičući kažem kako se zovem. I onda je repetirao kao pištolj, to je kao bila pretnja.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dok se to dešavalo, da li ste mogli da vidite kako se postupa prema drugim ljudima u grupi?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, vidio sam, drugi ljudi su u grupi stajali i promatrali su to, u tom momentu ih niko nije dirao i oni su samo gledali i slušali su šta Darko Fot samnom, kakav je odnosno i šta on radi samnom.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li je Darko Fot onda napustio vašu grupu ili u nekom drugom trenutku?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Mogu još reći za Darka Fota da taj koji je odnos bio prema meni od njegove strane, on je još posle toga, kad me pitao za ime, onda je još rekao šta imam u džepovima. Ja sam rekao da imam lijekove s obzirom da sam pre godinu dana operisao pluća, 1990. godine i ovaj, rekao sam da imam lijekove da terapija još postoji i on me onda natjerao da te izvadim lijekove iz džepa i da bacim vani i to sam ja morao učiniti. E u tome momentu se pojavio jedan oficir JNA. Mogu dalje o tom govoriti, kako me vi... ako je potrebno to.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Porazgovarajmo o ovom oficiru JNA koji je tu stigao. Recite nam šta je on uradio?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On je se pojavio i bio je jedno desetak metara dalje i ovaj, čuli smo svi kad je on rekao samo da nas se sve prevode preko ceste u "Velepromet". I u tom momentu kad je taj oficir izdao to naređenje i on je odmah otišao,

ovaj, Darko Fot, to mi je ostalo u sjećanju, on se odmah obratio svojim teritorijalcima i rekao: "Oдите, moramo se skupiti na jedno mesto", tamo je on otprilike pokazo gdje i, "jer moramo ići obaviti još jedan posao na Ovčaru", a ja onda nisam znao koji bi to posao bio na Ovčari. A mi smo... onda su već počeli i prelaziti preko i među njima sam i ja prešao preko u "Velepromet".

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Pređimo sada na to kada su vas prebacili u "Velepromet". U redu?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: U redu, da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam da je izabrana jedna grupa muškarca odnosno bolje reći razdvojena grupa muškaraca. Recite nam šta se desilo sa tom grupom muškaraca sa kojom ste i vi bili?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ta grupa koja je bila razdvojena, među kojima sam bio i ja i ovaj, kad smo prelazili, oni su naredili da mi se ovaj, u kolonu stanemo ispred hangara, a ovo svi drugi ljudi su ulazili u te hangare, a mi smo cijelo vreme sve dok nas nisu tovarili za logore, stalno tu stajali ispred hangara.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kako bi se sve pojasnilo, recite nam da li ste vi bili ispred hangara ili unutar hangara? Ako se sećate.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Vrlo dobro znam, ja sam bio ispred hangara. uopće nisam... jer sam bio razdvojen u tu grupu i na suprotnoj strani ceste i mi smo bili tu u jednoj koloni, a onda su u nastavku domaći civili prolazili i pojedince, pojedine ljude pokazivali prstom i onda su te odvodili iza hangara, jedno pedesetak metara na cigalnu i ovaj, tamo su ti ljudi ubijeni.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Pre nego što pređemo na to, recite nam da li ste mogli da zaključite ili da procenite ko je bio glavni i ko je bio zadužen za sve to u "Veleprometu"? Tada, u to vreme.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: U to vreme je Teritorijalna odbrana, jer smo većinu njih i prepoznavali, to su oni sve obavljali, civili su pokazivali, a onda su oni samo zvali šešeljevce da ih vode iza hangara prema ciglani i mi smo onda samo čuli prigušenu pucnjavu. Znači da su najverovatnije sa prigušivačima, što sam posle i saznao, ubijali te ljude.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih hteo da se pozabavim onim mestom gde ste vi bili izvan hangara. Recite nam da li je bilo ko stražario nad vama tada?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Stražario u pravom smislu nije niko. Samo su se povremeno pojavljivali teritorijalci i ovaj, oni su neke ljude odvodili, ali teritorijalcu su pojedine ljude ne samo te grupe u kojoj sam ja bio ispred hangara nego i ljude iz hangara. Na suprotnoj strani tu je bila jedna kancelarija i tu su stalno odvodili po dvojicu, trojicu ljudi i onda uglavnom veliku većinu su vodili na ubijanje, gde koji je ostao da su ga uputili u hangar.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kako znate da su ljude ubijali, a da ih nisu samo odvodili negde?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa znam po tome što sam osobno vidio i od mojih, od moje sestre rođene sina, Ivica Kopf se zove, preziva, ovaj, koji je vidio sam kad su ga vodili i bilo mi je strašno kad sam vidio svog nećaka da vode i još kad smo bili na putu, kad su nas vozili u logore svi ljudi koji su išli u logor, koji su skupa samnom radili, svi su mi govorili: "Gospodine Josipe, jesi li vidio tvog Ivicu su odveli i ubili su ga". Pa rekoh: "Vidio sam i to mi je strašno teško".

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste mogli da prepoznate neke od pripadnika TO?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tjela tih mrtvih ja nisam vidio jer to je jedno pedesetak metara iza hangara i mi nismo tamo bili nego tek u logoru sam tamo, ovaj, s obzirom, mislim ako treba objasniti, ovaj, da makar je moj nećak odveden tamo, on nije ubijen i on mi je sam ispričao kako se tamo dešavalo. Taman kad je on trebao biti ubijen onda mu je naišao jedan školski kolega, teritorijalac, ovaj, koji je čak s njime sjedio u školskoj klupi i on ga je uhvatio za ruku i kazao: "Njega nemojte, to je moj školski kolega i on je dobar", i on ga je spasio. I onda je on došao u logor kod mene i ja sam se onda ponovo rodio kad sam svog nećaka vidio živog i on je meni ispričao kako su se dešavala ubojstva.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Očigledno je moja greška, međutim ja mislim da sam vas pitao u vezi sa teritorijalcima. Dakle, teritorijalcima koji su tamo stražarili u logoru. Dozvolite da završim. Da li ste prepoznali bilo koga od tih teritorijalaca, recite nam?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Da, dobro, onda nisam vas razumeo. Ja se izvinjavam, nisam razumio pitanje. Jesam, prepoznao sam, recimo prepoznao sam Mile Maćešića. On je čovek iz mog naselja, par kuća od moje osobne kuće i ovaj, sa mojim sinom skupa je išao u školu i on je ovaj, htjeo izvršiti zločin na meni, ovaj, a prethodno je izvršio jedan zločin jer je jedan civil pokazao mladića jednoga i ovaj, rekao je kako se zove, Kemo, mislim tako, nisam baš siguran, ali tako neki nadimak, i onda je on zvao dva četnika i oni su došli i toga mladića su zaklali pred nama. Potom ...

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Zamoliću vas da se zaustavite na trenutak, jer bih hteo da se vratim na nešto drugo, a onda ćemo posle toga da se vratimo na Kemu.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ: Izvinjavam se što prekidam pitanje. Poštovani Sude, samo da primetim, a vi mi kažete da li nisam bio u pravu što sam reagovao. Ja ispred svedoka vidim da on drži neki papir i neke beleške, ne znam da li se tim služi, a ne znam da li to prvo Pretresno veće toleriše da on ima pravo da se podseća, pa bih u tom smislu samo molio instrukciju Pretresnog veća zato što zaista ne znam o čemu se radi.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, da li možete da razjasnite o čemu se radi?

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da, naravno. Gospodine Čoviću, ovde se sada sugeriše da imate neke beleške pred sobom. Da li je to tačno ili ne? Dakle, tu na stolu ispred vas.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ja mogu potpuno slobodno i vrlo drage volje da kažem. 14 godina i nešto više je prošlo od pada Vukovara i svih zločina u Vukovaru i za svakog normalnog čovjeka je teško zapamtiti sva imena i ja sam samo na ovaj papir napisao imena koje sam vidio ovaj, na "Veleprometu" i u bolnici i ako je to ovaj, zabranjeno, ne mogu to onda razumiti.

SUDIJA PARKER: Zamolio bih vas da stavite taj spisak sa strane i da jednostavno pokušate da se setite najbolje onoga šta treba da kažete gospodinu Mooreu kada vam bude postavio pitanje.

TUŽILAC MOORE: Da li bih ja mogao da vidim ovu belešku budući da nisam to video ranije.

SUDIJA PARKER: Hvala.

SVEDOK ČOVIĆ: Da, možete, da možete, i volim da pogledate.

SUDIJA PARKER: Možda bi i gospodin Lukić hteo da vidi. Hvala vam gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ: Ja sam zaista video, ne želim da sada pravim nekakav problem u suđenju, ali mislim da je stvar u načinu kako predsednik Veća rukovodi u pogledu eventualnih ovakvih postupaka svedoka.

SUDIJA PARKER: Nastavićemo sa radom, ali bez korišćenja tog spiska. Gospodine Moore, izvolite.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala. Gospodine Čoviću, zamoliću vas da se sada usredsredite na onu grupu muškaraca za koju ste rekli da su ih izabrali, razdvojili i stavili ih izvan hangara. Rekli ste nam da je bilo otprilike pedesetak muškaraca i da su tokom tog vremenskog perioda neke od njih odvodili. Želim da vam postavim sledeće pitanje. Od tih pedesetak muškaraca, koliko njih je zapravo bilo odvedeno odatle?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Od tih pedesetak muškaraca koji su bili u koloni do momenta utovara, do momenta polaza za... prema kamionima za logor, ovaj, bilo je manje od pola ljudi. Znači preko pola ljudi je odvedeno i ubijeno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Postaviću vam sada sledeće pitanje. Od tih 25 koji su odvedeni, koliko ste njih ponovo videli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Nisam ih mogao ni videti, nego sam samo vidio kad su ih odvodili iza hangara prema cigalni.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Možda način na koji sam postavio pitanje nije bio najbolji. Postaviću ga ponovo. Videli ste da je 25 osoba bilo odvedeno. Takođe ste rekli da se vaš nećak kasnije vratio. Recite nam sada jeste li nekog drugog iz te grupe ljudi videli kasnije, da se vratio u logor? Razumete li pitanje?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Razumijem. Ne nisam ni jednog od tih ljudi vidio, a nećak i nije bio među nas pedeset, pedesetak, on je bio u hangaru i on je izveden iz hangara i bio odveden. Samo taj dio hangara je bio sa druge strane zgrade, pa je prolazio ispred nas iza ovih hangara prema cigalni.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dobro. Možda bi bilo dobro ako biste mogli da nam kažete šta se desilo sa tih 25 osoba koje su odvedene. Da li vi to znate na osnovu neposrednih, sopstvenih saznanja ili na osnovu nečega šta ste čuli od drugih ljudi?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa siguran sam u to jer, ovaj, i u logoru, i posle logora, kad smo izašli iz logora, ljudi su mi govorili da su, da je cijelu noć se ubijalo kod ciglane. I ovaj, ljudi tvrde, među njima sam i ja, da je na "Veleprometu" sigurno najmanje duplo više ubijeno nego na Ovčari.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Vi ste rekli, kada su ovi ljudi bili odvedeni da je korišćen prigušivač. Recite nam sada, kada su ovi ljudi odvedeni, da li ste vi u bilo kom trenutku čuli pucnjavu da dolazi iz tog pravca u kome su oni bili odvedeni?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, čuo sam pucnjavu i ta se pucnjava gotovo stalno događala. Razlika od pucanja je bila možda dvje, tri minute, pa onda opet čuješ pucnjeve. I to je tako trajalo cjelo vreme dok sam ja bio tamo u "Veleprometu", a svi ostali znamo, osim što su odvedeni u logor da je dio ljudi ostao i u "Veleprometu" kao logoru.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sada bih želeo da porazgovaramo o vašem iskazu odnosno trenutku kada ste pomenuli izvesnog Kemu. Sećate li se šta ste vi o tom Kemi rekli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: O tom Kemi sam rekao da je jedna civilna osoba naišla, ja sam ovaj, prepoznao tri civilne osobe, ali jedna civilna osoba koja je pokazala toga mladića, nisam je poznavao i ovaj, kad je ona, to je jedna ženska, kad je ona pokazala onda je teritorijalac jedan došao i naredio da iziđe tamo do njega jedno dva metra i pozvao je dva četnika šešeljevca koji su baš bili četnički obučeni. Imali su kokarde na kapama, jedan je imao šubar, jedan je imao kao onu vojnu i ovaj, bradu dugačku, u džepu litra nekog pića i noževe u rukama i automat preko. I onda su oni toga mladića na brzinu pred nama zaklali i taj mladić jedno, namanje petnestak minuta ležao u lokvi krvi i onda su ga odvukli negde dalje.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Na kojoj ste udaljenosti vi bili od tog Keme kada je on zaklan?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Na moju žalost i danas, to se baš dogodilo ispred mene otprilike na jedno tri metra. Jedan ga je četnik zgrabio za ruke, za mišiće gore i držao, a ovaj drugi mu je kamu zabio u vrat i onda su ga samo ispustili, on je pao dole,

još sam malo vidio da je drhtao i onda je prestao i to je bio znak da je... lokva krvi je bila već velika i da je mrtav.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste videli nekog pripadnika Teritorijalne odbrane ili JNA da pokušava da zaustavi to šta se događalo te noći u "Veleprometu"?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude ...

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Samo trenutak gospodine. Imam prigovor. Mislim da je moj uvaženi kolega trebalo prvo da pita da li je tu bilo oficira JNA. Pa nakon toga da pita da li je neko od njih sprečio ovako nešto. Ovako je to sugestivno pitanje.

SUDIJA PARKER: Mislim da je ovaj prigovor potpuno u redu. Gospodine Moore, vi svojim pitanjem već podrazumevate da su određene osobe bile prisutne u vreme ovih dešavanja.

TUŽILAC MOORE: Pa ja ću onda da preformulišem pitanje.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine, kada ste videli da kolju ovog čoveka, jeste li tada videli nekog ko je pokušao da spreči da do toga dođe?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ni jednog nisam vidio koji je došao da spreči, nego je sledeći došao Mile Maćešić koji je pokušao i pokazao na mene i koji je pokušao isto da četnici izvrše ovo što su izvršili. Ako treba da odgovorim o tome ja ću odgovoriti kako se dogodilo samnom.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ko je bio taj Mile Maćešić, možete li to da kažete sudijama, molim vas?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Taj Mile Maćešić je bio iz mog naselja, treća kuća od moje osobne i ovaj, on je sa mojim sinom čak išao u razred skupa. I on kad je došao i kad je mene vidio, onda je dreknio: "Evo matorog ustaše, on ima sina velikog ustašu Dražena", i kaže, "on je bio predsednik HDZ-a omladine" što nije tačno, to moj sin nije bio prije rata. I onda je, ova dva četnika, oni su bilo malo već jedno desetak koraka ili metara dalje, on je njih onda pozvao, kaže: "Evo i ovoga, kaže, sredite". I onda su oni došli i počeli su me udarati. I u tom momentu se iz suprotnog smjera, to je moja potpuna sreća i sudbina, pojavio iz drugog smjera jedan oficir JNA koji je njih dvojicu zvao i rekao odite, naredio da idu s njime da obave neki posao, on je rekao da obave neki posao. I onda kad su oni odlazili, onda su rekli: "Vratićemo se mi i obračunaćemo se mi s tobom". Evo, ne znam ako sam odgovorio sve vi kažete, ako treba još nešto ja ću odgovoriti.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Postaviću vam još nekoliko pitanja kako bismo razjasnili par detalja. Rekli ste nam da su vas ta dvojica udarali, ta dvojica koji su zaklali Kemu, je l' tako?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Takođe ste rekli da je jedan oficir JNA došao i počeo da priča sa njima, sećate li se da ste i to rekli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ja mislim da nisam rekao da je on pričao s njima, nego on je samo njih pozvao, naredio im da idu s njime, da trebaju neki posao obaviti, baš se tako je izrazio. A sad koji je to posao, ja ne znam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: U redu. Kada ih je on pozvao, šta su onu u tom trenutku radili?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Oni su odmah išli, ali kao već kad su krenuli onda se jedan okrenuo i rekao je: "Vrat ćemo se mi", i kaže, "obračunaćemo se mi s tobom."

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Saslušajte pažljivo pitanje koje ću sada da vam postavim. Kada je taj oficir JNA njih pozvao, šta su oni tada radili, znači šta su oni radili kada je on njih pozvao?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Kad je on njih pozvao oni su krenuli prema meni i ovaj, ja sam se malo povlačio i onda počeli su me udarati sa šakom sam dobio dva tri udarca i ovaj, ja sam u sebi već odlučio da se neću dati zaklati, da ću se braniti, ritati nogama, pa nek pucaju, nek' me ubiju metkom, samo da me ne zakolju. I moja je potpuna sudbina što se u tom momentu pojavio oficir JNA i zvao ih za neki posao, ja ne znam kaki i eto, to je čista sudbina spasila moj život.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ponovo ću da vam postavim pitanje. Ta dva pripadnika Teritorijalne odbrane jesu li nešto radili u trenutku kada je ovaj oficir stigao? Šta su oni radili?

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Vasiću.

ADVOKAT VASIĆ: Šamo trenutak gospodine, molim vas. Na zapisniku, to je strana 48, red 16. kaže "*TO soldiers*". Ovde se na radi o TO "soldžersima", govorio je o četnicima, a drugo, čini mi se sa je svedok odgovorio dva puta ili tri puta na ovo pitanje. prethodni odgovor mu je bio tačno šta je radio u trenutku kada ih je pozvao oficir JNA. Mislim da se na ovakav način zapravo sugerise da izmeni svoj odgovor. Prethodni odgovor na istoj strani je objašnjenje šta je radio, šta su radili u tom trenutku.

SUDIJA PARKER: Primedba u vezi sa Teritorijalnom odbranom je u redu, ali što se tiče sugestivnosti pitanja ja ne naalzim da tako. Ali dobro, zar niste već dobili odgovor na pitanje koje ste postavili?

TUŽILAC MOORE: Pa jesam, na izvestan način može da se izvuče zaključak. Do tog odgovora može da se dođe, ali indirektno. Zapravo imam utisak da svedok nije u potpunosti shvatio pitanje i da njegov odgovor nije dovoljno direktan.

SUDIJA PARKER: Pa meni se čini da on direktno odgovara, mada dodaje još neke stvari okolo.

TUŽILAC MOORE: Pa ja nisam siguran, ali možda ima problema i u prevodu, pa zato svedok ne razume šta ga pitam.

SUDIJA PARKER: Ja mislim da nema, ali dobro. Pokušajte, pa ćemo da vidimo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine Čoviću, vi ste nam rekli da su vas tukli, da su vas dva čoveka tukla i da je u tom trenutku došao jedan oficir JNA. Da li se sećate toga?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, tačno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: U trenutku kad je on njih pozvao, baš u tom trenutku, šta su oni tada radili?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Odlazili su kada ih je taj oficir pozvao. I ja smatram da je gospodin sudija, sudac, pitanje ovaj, dobro, fino postavljeno. Međutim ova primedba koja je, uopće se ne slažem s njome, jer ja sam na pametna pitanja odgovorio pravu istinu.

TUŽILAC MOORE: Preći ću na sledeće pitanje ako časni Sude dozvoli?

SUDIJA PARKER: Izvolite.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dobro. Kada su ta dva četnika rekla da će da se vrate, na kojoj udaljenosti od njih se nalazio taj oficir JNA?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On se nalazio... Moja je pretpostavka sigurno jedno desetak metara i ne dalje ili bliže. On nije uopće došao blizu gdje su se oni u tom momentu nalazili i on je onda samo njih pozvao, da idu obaviti neki posao i oni su odmah krenuli i oni su otišli. I onda kad su odlazili jedan je taj meni zapretio. Eto to sam ja i prije odgovorio i zadovoljan sam sa pitanjem. Ja mislim i nastojim da samo govorim istinu. A primedbe koje nisu u redu, ja ću kazati.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Puno vam hvala. Kada vam je taj četnik rekao da će s vama posle da se obračuna, gde ste se vi nalazili? U tom trenutaku.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: U tom trenutku i dalje sam se nalazio ispred hangara na istom mjestu i samo mogu zahvaliti opet sudbini što nije dugo trajalo kad se opet pojavio jedan oficir koji je došao s druge strane, al' to sam tačno vidio da je major koji je naredio da nas, da krenemo u kamione za logore i eto, ta je sudbina da sam ja ostao živ.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Čiji major?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Major JNA. To sam baš vidio izbliza. Došao je blizu i još je dao uputstvo kako da idemo, da se po dvojica uzmemo za ruke i da idemo po dvojica, onda su već počeli izlaziti iz hangara i onda smo tako kako je rekao, išli prema autobusima.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dobro, možete li sada molim vas da nam kažete nešto o tome kako ste se ukrcavali u autobuse, kada se to desilo?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To se desilo u drugom djelu noći, ali ovaj, ja mislim da je negdje jedno oko 17.00, s obzirom da je to bio jedanaesti mjesec, to je još bio mrak, ili 16.00 ili 17.00 pred zoru. Al' je još bio mrak kad smo ulazili u kamione. Odnosno ne u kamione, u autobuse, izvinjavam se, pogrešio sam sad kod izraza.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gde su vas odveli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Onda, vozili su nas do Sremske Mitrovice i tamo su parkirali sve autobuse, ne u samom logoru, nego ispred logora.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ko je bio glavni za taj konvoj, ko je njega vodio?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: U autobusima, u svakom autobusu su bila dva vojnika JNA i po izgledu i mladosti to se vidilo da su to mladići od dvadesetak godina koji služe vojni rok i ti vojnici su ovaj, napred u autobusu stajali pored vozača i ja mogu reći da nisu nikoga tukli i da su bili, svaka im čast, bili su pravi dečki.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Trebalo je još ranije da vam postavim ovo pitanje, izvinjavam se što to nisam ranije uradio. Rekli ste nam da su ljudi odvođeni, ljudi koji su bili ispred hangara, njih 25 koji su bili odvedeni. Recite nam jeste li videli da je još neko odveden negde, neko iz nekog drugog dela "Veleprometa"?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, vidio sam jer je i s druge strane bilo puno... Mi to nismo vidili, jer je jedna ogromna zgrada po sredini i to je zgrada uprave trgovačkog poduzeća "Velepromet" i sa one druge strane je bilo također civila i onda kad su ih vodili morali su pored te zgrade i pored nas i onda iza tih hangara tako da kad smo ih vidili kad su ih s te strane vodili prema ciglani. Pa smo i to vidili sve koji su vođeni tamo prema cigalni i koji su ubijani.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Možete li da nam kažete koliko ljudi ste videli da je odvedeno do ciglane?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Odvođeni su stalno i mislim, teško mi je ta procijenjena, samo ovaj, i s obzirom koje sam posle saznao, koji su ostali kao zarobljenici u hangarima ovaj, moja je procijenjena da je, ja sam to već i ranije rekao, da je najmanje duplo više ubijeno na "Veleprometu" nego na Ovčari na žalost.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Ko ih je odvodio u ciglanu da ih tamo ubiju?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ovaj, odvodili su ih šešeljevci, četnici.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Znam da je teško da se proceni koliko je sve to trajalo, ali možete li da nam kažete koliki je bio taj vremenski period u kojem su ljudi

odvođeni iz hangara ili iz nekih drugih delova, odvođeni da ih ubiju. Jeste li u stanju da procenite koliko je to vremena trajalo?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ovaj, cjelo vreme, cjelu noć je trajalo dogod sam ja, dok nisam bio utovaren sa ostalima skupa u autobus to se stalno, stalno su odvodili. I kažem i posle, ljudi koji su ostali, isto su mi potvrdili da su celu noć ubijali. I onda tu je jako teško kazati koliki je broj. Samo mi posle, kad smo saznali koliko je ubijenih i kad je masovna grobnica otkopana, onda smo znali da je jako puno više ubijeno na "Veleprometu" nego na Ovčari.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste vi nekada čuli da je neko pokušao da spreči četnike da pobiju te ljude u tom vremenskom periodu?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nikad nisam čuo za to da je neko pokušavao.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, smatrate li da je ovo odgovarajući trenutak?

SUDIJA PARKER: Da gospodine Moore, vreme je za pauzu, nastavićemo u 17.55.

SVEDOK ČOVIĆ: Ja sam hteo prije toga pitat... Hvala ljepo.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, izvolite.

TUŽILAC MOORE: Hvala, časni Sude. Hteo bih samo da skrenem pažnju svojim uvažanim kolegama, odnosno hteo bih da skrenem pažnju Pretresnom veću da sam razgovarao sa uvažanim kolegama o završnom delu iskaza ovog svedoka, dakle o tome kada je prebačen nazad i u vezi njegovog boravka u logoru i dozvoljeno mi je da postavim sugestivna pitanja u vezi sa tim, dakle radiće se o zvaničnom postavljanju sugestivnih pitanja za razliku od nezvaničnih sugestivnih.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala vam na ovoj informaciji, možete da nastavite gospodine Moore. A evo ja se zahvaljujem i Odbrani.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Gospodine Čoviću, sada bih hteo da porazgovaramo o tome kako ste prebačeni iz "Veleprometa" u Sremsku Mitrovicu. Vas su prebacili autobusima, da li je to tačno?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, tačno, autobusima.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: I u pratnji tih autobusa bili su vojnici JNA, da li je to tačno?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, tačno to su bili mladi vojnici JNA i po tom sam ja procenio da su to vojnici koji odslužuju vojni rok.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Puno vam hvala. Ja ću da vam postavim sledeća nesugestivna pitanja. Recite nam kako su postupali prema vama, na putu prema Sremskoj Mitrovici?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ovaj, postupali su regularno i ja sam bio zadovoljan. Oni su samo rekli kako moramo sjediti i ovaj, da se tog pridržavamo i nikoga nisu ni tukli, ni ništa i ja sam s time zadovoljan, njihovom zadatku koji su sigurno dobili od svojih nadređenih.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A kako se lokalno stanovništvo odnosilo prema vama dok ste prolazili kroz razna područja?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Mi smo negde usput, nismo nigde stali, tek smo stali pored logora u Mitrovici i jedan drugi, jedan je baš oficir ušao unutra i redom je išao od autobusa do autobusa i nama je naredio, onda je sigurno i u drugima, naredio da ne smemo izlaziti iz autobusa, pa smo čak, morali smo nuždu vršiti, pa smo i to u autobusu, to nam je bilo jako teško. A vojnici koji su nas pratili oni su i dalje bilo onako, a domaći civili koji su prolazili lupali su po staklu i pretili su i samo onaj dio autobusa gdi sam ja bio ušla su dvojica i par ljudi su udarili, a onda su i ta dva vojnika izveli vani i nisu im dozvolili više da ulaze i autobus.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A šta je lokalno stanovništvo pretilo da će da vam uradi?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Psovali su i da nas kao sve treba pobiti, psovali su nas i nazivali nas ustaše sve i tako lupali i pretili sve, a onda kažem to sam jako dobro zapamtio kad su ta dva vojnika izveli, tu dvojicu koji su ušli, pa par ljudi udarili tamo na početku odmah ulaza u autobus i ovaj, ja sam bio siguran, oni ne mogu ući unutra, oni nama nek prete koliko hoće.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. Sada bih hteo da porazgovaramo o vašem dolasku u logor koji se nalazi u blizini rumunske granice. Mislím da se radi o Stajićevu. Da li sam u pravu?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Puno vam hvala ...

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Dobro ste rekli, u Satjićevu sam ja bio.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Recite nam molim vas, kada ste stigli tamo, koja je bila procedura prilikom ulaska u logor?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Procedura je bila takva da su rekli da izlazimo iz autobusa i to su onda već bili, nisu bili vojnici nego su bili ovaj, mi smo procenjivali da su to sve četnici i naređivali su i vidili smo jednu masu, barem stotinu njih koji su stajali s jedne strane i s druge i da prolazimo između njih u logor. A logor je bila ovaj, štala za goveda.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Možete li da nam kažete nešto o ovim premlaćivanjima, odnosno nešto o tome kako su vas tukli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Mogu reći. Prilikom samog ulaska, s obzirom da smo morali prolaziti između njih, kažem sinhrono stotinu ljudi, jedno 50 s jedne i s druge strane i svi su imali neke komade u rukama i tukli su sve u prolazu koji su prolazili i oni koji su već bili napred samo su vikali: "Nemojte pasti". To znači ako padne dole onda šutiraju nogama. Ja sam nekako uspio, naravno uz više udaraca proći i ušao sam tamo u logor. A one teške ozlede, mogu odgovoriti na drugo pitanje, to se kasnije događalo.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hto bih da razgovaramo o onome šta ste vi lično preživeli. Vi ste spomenuli da vam je vilica bila slomljena. Recite nam kako je došlo do toga?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Do toga je došlo jednom prilikom kad sam izlazio u ve ce, to nije bio ovaj, ve ce nego ovaj, obična površina kad se iziđe iz te štale sa strane, ali kad smo se vraćali uvek je bilo njih pet, šest kroz koje si trebao proći i kad sam ja jednput išao i kad sam se vraćao, onda su me počeli udarati, ja sam pao dole i onda su me s obzirom da su imali čizme na nogama šutirali, prosto udarali po glavi i onda mi je slomljeno sve, maltene svi zubi i čeljusti, nos mi je bio zdrobljen i ovaj, konačno, kad su me ostavili i kada sam se nekako dovukao, dopuzao do mjesta, pored mene je bio jedan veterinar, takođe u logoru i onda me je on pregledao i rekao: "Ne boj se, slomljeno ti je to", i samo da izbacujem tu krv i tri dana sam samo krv izbaciao iz sebe, a to je bilo nekoliko dana prije nego je bila razmjena kad sam izišao iz logora.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li ste nekada bili saslušavani tokom boravka u tom logoru?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Bio sam, dva puta sam bio saslušan.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Tokom saslušanja, da li su vas tukli?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tokom saslušanja jedanput su me tukli, međutim drugi puta kad sam bio nisu jer sam u razgovoru... Saslušanja su provodili oficiri JNA, ovaj, tom sam oficiru JNA rekao da ja imam jednog, da mi je jako žao što sam ovo doživio, da ja imam jednog kolegu, prijatelja, ovaj, koji se zove Ćuk, on je bio ovaj, pukovnik i onda je on zapisao, vjerovatno je proverio i onda me je posle saslušanja taj oficir izveo van iz te sobe gdje me saslušavao i ovima je šešeljevcima koji su me doveli naredio da me ne smeju tuć i da sjednem i da sjedim i da se odmorim.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li su izneli bilo kakve optužbe na vaš račun? Ti oficiri koji su vas saslušavali.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa to oficiri direktno nisu iznosili optužbe nego su samo, ja sam njima priznao da sam bio, da sam rezervni oficir bio jer sam često bio pozivan u rezervu i činove su mi davali sve više i ovaj tako da su oni onda mislili da sam ja direktno učestvovao, a ja sam im rekao da sam ja samo savjetovao naše branitelje kako da što više čuvaju živote, da ne budu ranjeni, ubijeni i tako dalje tokom borbi.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: U ovom logoru, u kakvoj prostorija su vas držali?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To je bila jedna ogromna staja za ovaj, goveda, mi kažemo krave, ovaj, i dole je beton bio i ovaj, bili smo na tom betonu, temperature su

onda bile od minus 10 do minus 15. Nakon desetak dana su nam samo malo dali slame dole i ovaj, to je bilo strahovito i do kraja samog tog logora, dok ga nisu zatvorili jako je puno ljudi oboljevalo, jer naravno pod tako niskom temperaturom, dobivali su upale pluća i sam sam dobio teške upale pluća osim onih povreda i verovatno bi brzo umirali da se nakon 33 dana ovaj, nije taj logor zatvorio i jedne razmjenili, a druge su prebacili u Mitrovicu i Niš i druge krajeve.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam da ste dobili povrede na glavi i da je to uticalo na vaše pamćenje. Recite nam kako je došlo do toga?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Te su bile kažem, prije sam već rekao kako su me tukli i kako su bile povrede i nakon povratka iz logora snimili su mi glavu i sve i kad su me lječili onda su mi lječnici rekli da mi je povređen dio mozga i oni su to stručno rekli, memorijalni dio mozga, jer ja sam im i rekao da sam znao puno pjesama, da sam volio pjevati, a da sad ne znam ni jedan stih i onda su mi oni stručno rekli da je memorijalni dio mozga oštećen i to je uzrok toga i da tu se ne može ništa.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Rekli ste nam da su vas napadali tokom saslušavanja. Recite nam da li ste videli da i prema drugim ljudima postupaju na jedan agresivan način, tokom boravka u logoru?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, vidio sam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Recite sudijama, molim vas.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, vidio sam. Nekoliko ljudi su u samoj štali, ostavili su jedan dio te staje, prostorije ili šta je, kako mislite, ostavili su u jednom uglu četiri sa četiri otprilike, prazan prostor i tu su pojedine mlade ljude izdvojili i tukli do smrti i ja sam između tih koje su tukli do smrti dvojicu poznao. Jedan se zvao Kamerla Ivica, a drugi se zvao Koh, prezime mu je Koh, a ime mu nisam znao, znao sam da je bio građevinar.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: A kako su ih ubili?

ADVOKAT LUKIĆ: Prigovor časni Sude. Samo malo ...

SUDIJA PARKER: Samo trenutak molim vas. Izvolite gospodine Lukuću.

ADVOKAT LUKIĆ: Ja sam hteo da prigovorim sada na ovu dalju liniju pitanja, mislim da smo... Ja sam razumeo da u određenom delu će se postaviti pitanje svedoku za njegov boravak u Stajićevu i njegove lične stvari koje je tamo doživeo, ali čini mi se da sada ulazimo u detalje koji su znatno van vremenskog i prostorinog okvira optužnice. Pa u tom smisli ne znam da li je zaista potrebno da slušamo ove stvari u ovom postupku koji se vodi o sasvim drugim događajima.

TUŽILAC MOORE: Ja prihvatam da je ovo izvan okvira optužnice. Naravno da je to tako, međutim ovaj svedok rekao da on pati od PTS-a i Pretresno veće mora da proceni njegov kredibilitet i takođe mora da proceni sve ono šta je on doživeo. Da se radi samo o

iskazima u vezi Vukovara onda ne bi imali jednu istinitu sliku. Međutim, ja pokušavam da što detaljnije iznesem njegova iskustva. Dakle, sve šta je on proživio, a takođe ja mislim da treba da procenimo da li iskaz koji on daje, da li na taj iskaz utiču događaji koje je on opisao.

SUDIJA PARKER: Možete da nastavite gospodine Moore, ali molim vas da to ograničite na ovu veoma usku osnovu koju ste izneli i takođe da imate na umu da to nije relevantno za pitanje krivice ili nevinosti po bilo kojoj tački optužnice.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: To u potpunosti prihvatam. Gospodine, recite nam molim vas kako su oni ubijeni? Rekli ste da ste videli kako su ubili neke mladiće.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesam, vidio sam ovaj, kako su tu dvojicu koje sam ja poznavao. Prvo su ih tukli raznim predmetima dok nisu pali dole. Kad su pali onda su ih čizmama šutirali i skakali na prsa, glavu im udarali i šta je znam, sve dotle dok je davao znakove života. Onaj kojeg sam spomenuo, Ivica Kamerla, vrlo sam ga dobro znao, to je jedan mladić bio, oženjen, vrlo visok, krasan momak i ovaj, kad smo posle izlazili vani, kad smo prolazili pokraj njega, glava kakva mu je bila nije se vidilo ni očiju, ni nosa, ni usta, to je bila samo kao jedna hrpa, kao lopta, glava sva razbijena. Eto to je ta smrt bila toga, to smo dobro vidjeli. To je prava istina i ja kao da sad to gledam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kakav je to uticaj imalo na vas?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To je imalo uticaja na mene što sam se posle logora... Kad sam se 1992. godine lječio i onda su mi visoki specijalisti lječnici, jedan sjećam se vrlo dobro, doktor Kondrozo se zvao, on je bio kustos lječnički i on je onda meni rekao, ovo što ja imam sve povrede da će mi izlječiti, a nakon pet godina ću ja imati teške psihičke probleme na osnovu onoga što sam vidio, jer onda će doći do toga teškog posttraumatskog stresa kojeg se ne možete osloboditi.

TUŽILAC MOORE: Nemam više pitanja za ovog svedoka, hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Moore. Gospodine, sada će vam gospodin Vasić postavljati pitanja. Gospodine Vasiću, izvolite.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala časni Sude, u ime tima Odbrane pitanja će postavljati gospodin Domazet, ali mu treba malo vremena samo da se spremi. Hvala vam puno.

SUDIJA PARKER: Evo, sada mogu da vidim gospodina Domazeta, hvala.

UNAKRSNO ISPITIVANJE : ADVOKAT DOMAZET

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dobro večer gospodine Čoviću, ja sam Vladimir Domazet, drugi branilac gospodina Mrkšića i postavljajući vam pitanja. Ja ću vas moliti da na ta pitanja odgovorite posle jedne kraće pauze s obzirom da govorimo jezikom koji

obojska razumemo zbog prevodioca i zbog samog zapisnika. Kada ste i danas, a i u svojoj ranijoj izjavi govorili o svojim ličnim podacima, vidljivo je da ste svoj životni vek proveli u samom Vukovaru, je li to tačno?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste. Jeste, posle srednje škole sve sam proveo u Vukovaru.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Vi ste rođni blizu Vukovara, ne u samom Vukovaru?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Rođen sam u Bogdanovcima, najbližem selu do Vukovara, ali posle srednje škole sam cijeli život provodio u Vukovaru. Osim 10 godina posle logora.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kada smo gospodine Čoviću tu kod škole, rekli ste srednju školu ste završili negde van Vukovara ...

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, u Vukovaru.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: I imate li nešto i više od srednje škole kao obrazovanje?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Kao obrazovanje imam još višu ekonomsku školu samo nisam dao diplomski, jer sam imao prezaduženja u firmi, a i firma mi nije tražila tako da mi to nije ni predstavljalo nekih problema u poslu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ako mogu da razumem, dakle vi ste radili kao čovek sa srednjom spremom, a u toku tog rada ste studirali tu višu školu koju niste završili? Višu dvogodišnju školu, pretpostavljam.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tačno, tako je.

... (izbrisano po nalogu Pretresnog veća) ...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je deo grada koji uključuje i vašu kuću blizu Sajmišta, taj deo koji ste već spominjali?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Sajmište je dalje, sigurno jedno kilometar i po, ali ovaj taj dio od nas, kraja prema Bogdanovcima, kraja grada, pa ovaj, do skroz, do Mitnice, taj dio se zvao kao Sajmište, odbrambena linija. Ali samo radi Sajmišta, ulica je Sajmište, vojne, od kasarne, pa ovaj, prema gradu i tu se nalazila ulica Sajmište. Samo se po tome imenu zvala cijela ta linija odbrane, Sajmište.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li ste mi jedan ovako, prilično opširan odgovor, pa bih hteo da pokušamo da ipak ne bude neke nedoumice. Da li sam vas dobro razumeo da je ta vaša kuća tu negde ipak blizu Sajmišta ili blizu te linije fronta koja se zvala linija fronta Sajmište?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa blizu linije fronta.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala na tome, ali vratiću se malo na jedan period pre toga i zamoliću vas da odgovorite na nekoliko pitanja u vezi Vukovara pre

ovih ratnih sukoba. Rekli ste danas na pitanje mog uvaženog kolege, iako i to nije bilo direktno pitanje, ali ste rekli da ste bili politički aktivni i da ste bili član Saveza komunista sve do rata, je l' tako?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste. Točno.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Kažite mi kakvi su bili međunacionalni odnosi u Vukovaru, pa i u samoj toj okolini koju ste poznavali, tada do prvih višestranačkih izbora?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa već prije stranačkih izbora nisu bili dobri odnosi jer većina ljudi u Hrvatskoj, nakon onih govora koje je održavao Milošević vaš, ne vaš nego Srba, koji je, i koji se iz njegovih govora vidile pretnje i očekivali smo da će se neko zlo dogoditi.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dakle, govorite o periodu pre prvih višestranačkih izbora ...

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da je takvo, ako mogu da razumem, nepoverenje počelo da ulazi među ljude različite... djevu nacija da kažem?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, kažem, osjetilo smo iz tih poznatih govora Slobodana Miloševića pretnji raznih i znali smo onda da će se iza toga nešto desiti, da je on vjerovatno već nešto pripremio. Jer ovaj, prvo su Slovenci reagirali na te njegove govore, a onda naravno i ljudi zapravo Hrvatske.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dakle, neću se na tome zaista zadržavati, ali bih samo pitao, taj Slobodan Milošević o kome govorite, on je isto bio član Saveza komunista, dakle te jedine partije tada postojeće u Jugoslaviji, je l' tako? Hoćete li mi reći šta je bilo posle prvih višestranačkih izbora? U samoj Hrvatskoj je HDZ-e dobio većinu, je li tako?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste ovaj, i HDZ-e je dobio većinu i posle toga očekivali smo ovaj, da će se u bivšoj Jugoslaviji dogoditi isto ono što se dogodilo između Slovačke i Češke i da će biti jedni ljudski razgovori ovaj, o stvaranju ovaj, posebnih, današnjih eto država, je li, i u Sovjetskom savezu kako se događalo, međutim na žalost nije se dogodilo to i eto, meni je žao što nije na taj način, svi ti problemi riješeni.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dobro, moje pitanje je bilo ovo, dakle vi ste otišli malo dalje i nešto drugo odgovarali. Ja vas molim da se ipak držite mojih pitanja. Možda ću i doći dotle i pitati vas. Sad vas pitam o tim izborima. Kako su u samom Vukovaru, kakvi su rezultati izbora bili u samom Vukovaru, naročito lokalnih izbora?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Izbori su bili potpuno normalni i potpuno u redu. Međutim, već u to vrijeme su Srbi u Vukovaru svoje supruge i djecu uglavnom slali prijeko, u Bačku su ih prevozili i ja sa čak naše neke ljude u poduzeću pitao: "Pa zašto šaljete svoje žene i djecu, pa recite i nama zašto je to da i mi onda sklonemo ako će biti nekog zla", ali nisu nam htjeli odgovoriti.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ipak mi gospodine Čoviću niste odgovorili na pitanje. Ja vas molim da mi odgovorite na pitanje. Dakle, kako su, koji su rezultati bili lokalnih izbora u Vukovaru?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa rezultati su bili, pobjedio je, najveći postotak glasova je osvojila stranka HDZ-a i ovaj, ove ostale stranke su manje, ali bilo je sve normalno, ovaj da... Ne, u Vukovaru... Konkretno u Vukovaru je ovaj, nije HDZ-e, sad sam se... Izvinjavam se, nego je pobjedio SDP-e je pobjedio u Vukovaru i mi smo bili vrlo zadovoljni. Takva je bila odluka glasača i nije nikakvih drugih bilo problema, samo kažem ono, moram reći, da su Srbi već svoje supruge i djecu upućivali van Vukovara i to nam je bilo čudno i pitali smo zašto, makar su izbori prošli, sve u redu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Opet ste odgovorili nešto što vas nisam pitao, ali kad ste već to rekli, da vas pitam, da li je bio realan neki strah tih ljudi ako su svoje najbliže slali od kuće? Dakle, sigurno se to radi samo u slučajevima kad se zaista oseća neki strah za te članove porodice?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To je vaše mišljenje al' moje nije. Jer čim oni nama nisu htjeli reći, recimo u mojoj firmi koji su radili samnom dvadesetak godina, kad on nije meni hteo reći razlog onda je on sigurno znao zašto on to radi, a zašto neće da meni kaže.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dobro, gospodine Čoviću, pokušaću da se vratim na ova pitanja i vas molim da pokušate da mi odgovorite. Još samo par pitanja sa ove teme. Ko je bio prvi izabrano predsednik opštine u Vukovaru na tim izborima?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Bio je... Ja samo da vam kažem, baš zbog te moje posledice povrede memorijalnog djela mozga, znam da je ovaj, to je bio Srbin iz Trpinje. Ovaj, rodnom, al' živio je u Vukovaru i on je bio ovaj, predsednik grada. A sad vi to isto sigurno znate, ovde i u ovome Sudu njemu je i vršeno suđenje. I on je izvršio samoubojstvo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da, očigledno, to se vrlo dobro sećate, radi se o gospodinu Slavku Dokmanoviću, je l' tako?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tako je Slavko, evo sad sam, sad ste me samo... je l' to je ja kažem, to je moj problem, povrede mog mozga da ne mogu, da znam, a ne mogu se sjetiti imena. A to je Slavko Dokmanović, tako je.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A da li se sećate gospodine Čoviću do kada je on vršio tu funkciju predsednika i ko ga je zamenio?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On je obavljao tu dužnost i on je otprilike, sad ne mogu tačno reći, ali je ovaj, ono kad se delilo u Borovu Selu i kad su tamo već dolazili šešeljevci, četnici, to meni osobno su naši električari rekli već u trećem, četvrtom mjesecu 1991. godine, kad su prolazili kroz Borovo Selo i išli popravljat struji i šta ja znam, rekli: "Joj, vidili smo u Borovu Selu četnike". I ja nisam vjerovao i onda su oni rekli čak, kaže: "Pa sjedite s nama u auto, pa ćemo proć', pa ćete ih viditi". E onda je on prekinio svoju dužnost i otišao iz Vukovara.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li mogu da razumem da kažete da je Dokmanović prestao da bude predsednik opštine posle onoga šta se desilo u Borovom Selu, dakle posle 2. maja 1991. godine?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu baš to tvrditi da l' se to poklapa s tim datumom, ali tu, otprilike u blizini je, možda mjesec dana prije ili kasnije, ja ne mogu tačno reći, ali u to vrijeme otprilike je to on onda nestao, otišao i onda je obavljao jedan sasvim, privremeno jedan drugi ...

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je u to vreme moglo još da se komunicira iz tih mesta, pomenuli ste Trpinje odakle je gospodin Dokamnović, da se dolazi do Vukovara bez ikakvih problema?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Posle Borova Sela i tih teških zločina kada su ubijena 22 policajca, e onda se u ovaj, selima oko Vukovara, gdje je ovaj, gdje je bilo većinsko srpsko stanovništvo, postavili su barikade i ovaj, jako je bilo teško proći kroz ta mjesta, recimo od Vukovara do Osjeka.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li su barikade postojale i pre 2. maja 1991. godine? Pre incidenta u Borovu Selu?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, ne ne. Posle, posle incidenta, onda su počele barikade i u Bršadinu, i u Trpinji, i u Negoslavcima, eto u tim mjestima i čak je jedan ovaj, Srbin iz Bršadina koji je bio pravi čovjek i danas je pravi čovjek i ovaj, dolazio i njega su teško puštali iz Bršadina da dolazi na posao i žalio nam se jedan i kako da mu pomognemo da bi mogo dolaziti na posao. I vrlo teško je on i dalje dolazio, uvek nam se žalio kako mu je teško proći. A on je Srbin. Ali je pravi čovjek bio onda i danas je.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala vam. Dakle, iako je Srbin bio je pravi čovek, ali mene interesuju ove barikade. Da li su i Hrvati postavljali barikade i da li možda zbog toga on kao Srbin je imao problema da prođe?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Pa u Bršadinu je i bilo malo Hrvata, oni nisu ni mogli. Naime u Bršadinu su, većina stanovništva su Srbi i Srbi su te barikade postavljali i puštali su koga su htjeli, i koga nisu.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ali, samo da... Nisam mislio konkretno da su u njegovom Bršadinu bile barikade, jer sigurno da je mogao da izađe kao stanovnik tog mesta, ali da li je recimo u Borovu Naselju, koje je naseljeno, ako se složite samnom, pretežno Hrvatima, bilo barikada i da li je on mogao da prođe, ili bilo ko drugi, kroz Borovo Naselje sa barikadama?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, on je kroz Borovo Naselje slobodno mogao proći i normalno je dolazio. U Borovu Naselju nije bilo, nego je bilo od strane, također od Borova Sela, odmah posle tog zločina više se nije moglo ni slučajno proći tamo. A ovaj, on nije imao problema kad prođe iz svog Brašdina, kada ga oni puste i naravno, govorio nam da su ga vređali, da su mu psovali svašta što ide u firmu i tako.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li znate u Borovu Naselju gde se nalaze restorani ili kafane "Slon" i "Cirih"?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, jer ja sam osobno slabo u restorane išao i cijelog mog života, ne da se hvalim nego nisam imao taj običaj.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Pitam vas zbog toga što imamo podataka da su upravo tu bile barikade koje su stanovnici Borova Naselja... Pa sam zbog toga hteo da vas, na neki način podsetim, međutim u redu, neću vas dalje oko toga pitati. A kažite mi da li ste u to vreme koje je prethodilo tome što ste opisali u Borovu Selu, da li vam je poznato da su se u selima gde je bilo pretežno hrvatsko stanovništvo ili isključivo hrvatsko, da su formirali, u to vreme nenaoružani odredi, da su se okupljali i da su tu upravo političari hrvatske nacionalnosti učestvovali u tome? Da li ste nešto o tome čuli ili saznali?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Saznao sam samo u mojim rodnim Bogdanovcima, a u ovim drugim selima nije bilo. U Bogdanovcima sam znao jer su mi moji ispričali, u to vrijeme, ne znam tačno koji datum ovaj, ali uglavnom nije bilo dugo iza toga zločina u Borovu Selu. Jednog je dana iz tog pravca kroz Bogdanovce kolona tenkova je htjela da prođe i da ide u Vukovar i da se cijelo civilno stanovništvo, nisu dozvolili da prođu nego su bez oružja, bez ičega, stali su na ceste i velika većina su legli na ceste i rekli: "Gazite preko nas onda". Evo i na taj način su zaustavili tu kolonu tenkova koja je htjela da dođe do Vukovara.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Zna li koje bio Tomislav Merčep?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, znam, on je bio postavljen za taj, kako se zove, vojni, kako se prije taj naziv, ne mogu se sjetiti, kažem opet to je posljedica moga mozga. On je bio postavljen na dužnost tog vojnog ureda koji je vodio računa o pozivima mladića za služenje vojske, kako se to stručno zvalo vi to znate.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: On je inače bio iz Bogdanovaca rodom, ako se ne varam.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije on iz Bogdanovaca, on je par godina prije rata pravio kuću u Bogdanovcima. On je živio u Borovu Naselju i tamo je radio, a nekoliko godina samo, prije rata, on i njegova dva brata su kupili placeve i pravili kuće i vrlo kratko, možda jedno godinu, dvije su živili tamo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Dakle, opisali ste i to je tačno, on je bio neka vrsta šefa ili načelnika tog vojnog odseka?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: E, tačno tog vojnog odsjeka, tako se tačno zvao stručno taj dio, vojnog odsjeka, on je bio postavljen za rukovoditelja vojnog odsjeka.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li neposredno, kad je došlo do ovih zahlađenja odnosa i incidenata, da li je on imao neku drugu ulogu i da li je imao neku mnogo značajniju ulogu u samom Vukovaru?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: On je bio... Jeste. On je imao ovaj, starnačku ulogu. On je bio predsjednik vukovarske organizacije HDZ-a i eto, to mu je druga uloga.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li znate, da li vam je poznato da je upravo on bio, izveo smotru koja je u Bogdanovcima u februaru 1991. godine bila organizovana upravo u organizaciji HDZ-a?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, ja znam za to da je on sakupio, pozvao puno ljudi da je upoznao ovaj, sve i da je rekao posle Borova Sela i tih silnih barikada koje se nalaze da će se iza toga sigurno događati još teže stvari i ovaj, zato je pozvao ovaj, mlađe ljude da eventualno budu spremni da ako bude napadnut i Vukovar i ovaj, da se Vukovar brani.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li je tom prilikom i prava smotra izvršena, da su bili po grupama sa onima koji su rukovodili pojedinim tim odeljenjima ili jedinicama kako su ih zvali, jer to su zaista bili u to vreme nenaoružani odredi.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: To su bili sve nenaoružani i nije tu bilo nikakvih određenih još voditelja ili ne znam ja nešto, on je to pozvao samo da ljude upozori da samo ako eventualno dođe do napada da se aktiviraju onda svi i da stupe u odbranu. To je bio, mnogi dečki su to meni ispričali koji je bio razlog zašto su se tamo našli i tako, pa su rekli da će ukoliko bude Vukovar napadnut da će svi biti branitelji.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: A da li ste saznali od njih ili na drugi način, na koji način, čime bi se branili? Da li je počelo tada nabavljanje oružja, posebno "kalashnikova"?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Na žalost počelo je onda nabavljanje, al' prva nabavka je bila i to sam i osobno vidio, ovaj, bilo je 90 posto pušaka, lovačkih pušaka, a rijetko kod koga se vidjelo da ima pravu pušku, M48 ili kad sam nekog vidio da ima "kalashnikov" to je bilo pravo iznenađenje, a posle sve više, kad je Vukovar već napadnut, onda je bilo toga više i svi se snabdijeli zato su uspjeli toliko braniti Vukovar dugo.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da, ali ja vas pitam, upravo govorim o periodu pre tih ratnih, dakle kada su počele smotre, pitam vas o tom naoružavanju, da li ste upoznati da je došlo do nabavke oružja na nelegalan način, jer pretpostavljam da ćete se složiti samnom da nabavka "kalashnikova" nije bila dozvoljena ni tada, kao što naravno nije ni sada.

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ja, ja ću vama jedno reći pravu istinu. Možda ćete vi biti i ovaj, ja ne znam da li znate, ali za vas će sigurno biti iznenađenje. Vrlo veliki broj "kalashnikova" naši su ljudi kupili od Srba. I toga znam, ja sam se prosto nasmijao kad sam vidio da čak i neki prodaju nama oružje.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Hvala. Hvala na ovoj informaciji. Verujte, ništa me baš ne može iznenaditi, pa i ovo, ali hvala vam na toj informaciji jer ovaj, zaista za nju nisam znao. Ali znači da se i na taj način dolazilo do "kalashnikova" u to vreme?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, i na takav način. Samo, mogu ja postvit' jedno pitanje?

ADVOKAT DOMAZET: Meni ne, ako je Sudu, izvolite.

SVEDOK ČOVIĆ: Sudu. Ja bih želio da li će još pauza biti ili ćemo dovršiti do kraja? Ako može još malo pauze, ako još dugo neće trajati, pa da nastavimo.

SUDIJA PARKER: Pa mi bismo normalno trebali da završimo u 7 sati, znači za osam minuta, ali ako vam nije dobro, možemo odmah da završimo. Hoćete li da nastavimo još osam minuta?

SVEDOK ČOVIĆ: Može, može još osam minuta, dobro. Hvala vam lijepo.

SUDIJA PARKER: Puno vama hvala. Izvolite, gospodine Domazet.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Rekli ste danas više puta da ste bili rezervni oficir JNA, pa je moje pitanje koju ste školu za rezervne oficire završili i kada?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam Školu rezervnih oficira završio u Zadru 1961. godine. To je bilo moje odsluženje vojnog roka. I ovaj, ja sam bio jedan od, mislim sad moram reći, i to su me uputili zato što sam bio jedan od boljih đaka u školi i ovaj, posle šest meseci sam bio u Zadru, u vojnoj školi, po završetku s obzirom da sam bio jedan od najboljih po ocijenama, onda su me uputili u Titovu gardu u Valjevu, drugih šest mjeseci sam tamo služio. To je bilo služenje vojnog roka. A dalje kad sam odslužio i kad sam radio, vrlo često su me zvali u rezervu, godišnje barem dva, tri puta i to mi je stvaralo probleme i u mom poduzeću, ali morao sam ići u rezervu i onda su me kroz niz godina unapređivali i zato sam došao čak i do čina kapetana prve klase, a to sam čin dobio posle 1968. godine kad je bila predviđena posle napada na Čehoslovačku, napad i na Hrvatsku od strane Rusa i onda sam bio postavljen za komandira artiljerijske čete na granici prema Mađarskoj i eto, to je moj uspjeh u tom činu koji sam dobio. Koji mi je dosta stvarao i probleme na poslu. Eto, to je moj odgovor na taj vaš dio.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ako sam vas dobro razumeo rekli ste da ste i u školu za rezervne oficire upućeni, između ostalog, zato što ste bili dobar učenik. U školi do tada?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Moje pitanje je, nadam se da ćete mi na to odgovoriti, da li je na to uticalo i to što ste bili član Saveza komunista?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije to uticalo. U školi je rečeno ovaj, u tom razredu u kojem smo mi bili, tu je bilo jedno, mogu procijeniti, jedno 30, 40 u svakom razredu, onda su odmah rekli, dvojica koja imaju najbolje ocjene ti će je posle završetka škole za nagradu biti upućeni u Titovu gardu. A ja sam bio drugi po ocijenama.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Je li govorite o školovanju za rezervne oficire ili o školovanju pre upućivanja?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: U školu za rezervne oficire, za to govorim u Zadru.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Ali ja govorim o upućivanju u tu školu, da li je mogla ova vaša politička opredeljenost i da li je to bila u to vreme jedna vrsta beneficije? Ili konkretno da vas pitam, s obzirom da ste imali srednju školu da li zbog toga ste služili ukupno godinu dana, a da ste služili redovni vojni rok, služili bi 18 meseci. Je l' tačno?
SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Tačno, odslužio bih 18 mjeseci, da.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Još ovih nekoliko minuta, ako mogu da vas pitam nekoliko pitanja koja se tiču Vukovara i onoga šta se događalo u Vukovaru, ali neposredno pre sukoba. Da li vam je poznato da je počelo da dolazi do eksplozija, požara, dizanja u vazduh nekih prodavnica, kioska?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, bilo mi je poznato. Bilo je nekoliko kioska ovaj, ali i gostionica, ali mene je jako čudilo da se to uvijek desilo kad nije nikoga bilo, pred zoru ili šta ja znam, onda sam osjećao da je to u neku stranu glumljenje da to neko napravi drugi. To je moje mišljenje, sad, hvala Bogu da u tim eksplozijama po gostionicama koje su se događale, ni jedna osoba nije niti ranjena, niti izgubila život.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Je l' mogu da shvatim vaš odgovor da ste vi lično sumnjali da je to baš, da nisu vlasnici sami na neki način to izazvali?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, vlasnici da nisu možda... Jedna je bila u blizini, u Bogdanovačkoj ulici, zvala se "Gornje brdo" i to je bio jedan vlasnik koji je kasnije bio, koji je napadao Vukovar, koji je bio u takozvanoj Teritorijalnoj odbrani, nekoliko puta je bila eksplozija njegovoga restorana, to je bila gostionica, nikad tu niko nije stradao. Onda sutradan on malo to popravi i onda tjedan dana radi, i onda opet eksplodira i tako. Ali hvala Bogu niko nije stradao i ja sam sumnjao da on to, kad tu niko ne strada, onda je sigurno da on to imitira, da neko drugi postavlja.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Da li sam vas dobro razumeo da taj vlasnik ko i drugi vlasnici kojima se to isto dešavalo, za koje sumnjate da su sami radili, da su bili srpske nacionalnosti?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Jesu, srpske nacionalnosti su bili i to je ovaj, ja koje znam, ne mogu govoriti za sve. Jer ipak, Vukovar nije mali grad, al' već kad se to događalo, ja sam bio doma, a imao sam i dosta posla u poduzeću, nisam ja mogao odati po cjelom gradu. Samo ovo znam koje je bilo bliže mene.

ADVOKAT DOMAZET – PITANJE: Još samo jedno pitanje vezano za ovo i završiću za danas. Da li je u to vreme i kiosk novinskog preduzeća "Borba" čije je sedište u Beogradu kako svakako znate, bilo dignuto u vazduh?

SVEDOK ČOVIĆ – ODGOVOR: Ne sećam se, ne sećam se toga.

ADVOKAT DOMAZET: Hvala. Ja mislim časni Sude da bi ovo bilo vreme da završimo za danas.

SVEDOK ČOVIĆ: I ja tako mislim da završimo.

SUDIJA PARKER: Završavamo sa radom večeras, nastavićemo sutra u 14.15.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje